

THE BRITISH ESPERANTIST

The Official Organ of the British Esperanto Association.

VOL^o V. N-RO 59.

NOVEMBRO, 1909.

PREZO 3 PENCOJ.

KOSTO DE ABONO, AFRANKITE.

EN GRANDA BRITUJO.

Por unu jaro ... 3 ŝilingoj.
Unu numero ... 3 pencoj.

EKSTERLANDE.

Por unu jaro ... \$0.75, fr.4, M.3.
Laŭ Internacia Mono ... Sm. 1.50.

Abonoj estas akceptataj de la komenciĝo de ĉiu monato, kaj devas esti pagataj per poŝtomandato aŭ Ĉekbanka transpagilo. Sin turni al la Sekretario, 133-136, High Holborn, London, W.C.

REDAKCIO.

Manuskriptojn, k.t.p., oni bonvole sendu al la Redaktora Komitato, 133-136, High Holborn, London, W.C.

Pri artikoloj la Komitato rezervas al si la rajton korekti la erarojn de stilo, k.t.p.

Ordinare oni ne povas resendi artikolojn neakceptitajn.

ANONCOJ.

Pri Anoncoj, sin turni al la Direkcio, THE BRITISH ESPERANTIST, 133-136, High Holborn, London, W.C.

ENHAVO.

	PAGO
Malferma Parolado de D-ro Zamenhof en la Va Kongreso ...	201
Sentitola Rakonteto ...	202
La Du Ursoj, trad. WM. BAILEY ...	203
La Naskotaga Donaco (Eugénie Pradez), trad. Prof. ARMAND CAUMONT ...	204
Mallaboremulo (Ion Creanga), trad. ARTHUR GRAY ...	207
Libraro kaj Gazetaro ...	208
Esperantista Edziĝo en Edinburgo, kun portretoj ...	209
Brita Kroniko. W. W. M. ...	210
La Traduko de la Sankta Biblio.—Alvokoj 214 kaj 219	214 kaj 219
The Post-Congress in Valencia ...	215
Esperanto Progress Abroad. W. W. M. ...	216
B. E. A. Council Meeting, New Members, Examinations.—F.K.I. ...	220

Malferma Parolado de Doktoro Zamenhof en la Kvina Kongreso.

Karaj samideanoj kaj amikoj! Ĉiufoje kiam komenciĝas nova interkongresa jaro, ĉiu Esperantisto, kiu antaŭvidas por si iom da libera tempo kaj povas ŝpari iom da mono, komencas prepariĝadi al la estonta kongreso esperantista, al la plej proksima granda komuna festo de la popolo esperantista. Amikoj, kiujn ligas la sama ideo, la samaj aspiroj kaj espero, kortuŝite diris al si reciproke “ĝis la revido,” kaj kun ĝojo ili atendas tiun revidon. Kiel reciproke sin amantaj gefratoj, kiuj nur de tempo al tempo povas kuniĝi en la domo de siaj gepatroj, tiel la Esperantistoj sopire atendas tiun momenton, kiam ili povos renkontiĝi en la centro de Esperantujo, ame saluti sin reciproke, varme premi al si la manojn kaj diri al si: “ni vivas, ni honeste laboris en la daŭro de la jaro, ni gardis honeste la honoron de nia domo, ni povas kun pura konscienco partopreni en la komuna festo de nia familio.”

Sed dum ĉiu el vi prepariĝas al nia komuna festo kun koro tute ĝoja, mi faras tion saman ĉiam kun koro iom peza, ĉar en niaj kongresoj la sorto donis al mi rolon kvankam tre flatan, tamen samtempe ankaŭ tre ŝargan: mi estas devigata akceptadi honorojn, kiuj apartenas ne al mi. Prave aŭ malprave la mondo vidas en mi ĉiam la naturan reprezentanton de la anaro esperantista, la simbolon de la Esperantismo, de

la esperantista lojaleco kaj unueco; kaj ĉar la homoj ne povas esprimi siajn sentojn al io abstrakta, tial ĉiuj esprimoj de simpatio kaj entuziasmo por la Esperantismo direktiĝas sub mia adreso.

Ekzistas tamen personoj, kiuj tion ne komprenas aŭ ne volas kompreni; ili enigas la flagon pro la honoroj, kiuj estas farataj al ĝi; ili vidas en mi personon, kiu kvazaŭ ludas la rolon de ia reĝo. Jen estas la kaŭzo, pro kiu mi ĉiam kun peza koro veturas al niaj kongresoj. Forte, tre forte mi dezirus forrifuzi mian por mi tro turmentan rolon, kaj stari ne antaŭ vi, sed inter vi; sed la afero ne dependas de mia volo, ĝi dependas de diversaj cirkonstancoj, antaŭ kiuj mi devas min klini, se mi ne volas malutili al nia movado. Tial ankaŭ hodiaŭ mi staras antaŭ vi kiel simbolo de via afero kaj de via unueco, kiel via konkreta reprezentanto; mi akceptas ĉion, kio estas destinata por vi, kaj mi ĉion fidele transdonas al vi, popolo esperantista.

En ĉi tiu mia rolo de via reprezentanto, mi antaŭ ĉio atentigas vin pri la granda honoro, kiun faris al ni lia reĝa moŝto la reĝo Alfonso Dektria, afable akceptinte la honoran prezidantecon de nia kongreso. Mi esprimas en via nomo nian plej respektan dankon al lia reĝa moŝto. La reĝo Alfonso XIII. longe vivu!

Mi atentigas vin pri la granda simpatio, kiun montris al nia afero la registoj de tiu lando, en kiu ni nun troviĝas; ne sole ĉiuj ministroj prenis sur sin la patronecon de nia kongreso, sed la registaro de la lando en sia propra nomo per siaj ambasadoroj oficiale invitis la registarojn de aliaj landoj, ke ili sendu delegitojn al nia kongreso. Por ĉi tiu granda kaj tre grava servo mi esprimas en via nomo plej varman dankon al la registaro de la hispana regno.

Vi scias, kiel energie kaj zorge la loka organiza komitato laboris por belega kaj plej fruktoporta preparado de nia nuna kongreso. Vi scias, ke ili ne perdis la kuraĝon, eĉ malgraŭ la malfeliĉaj Barcelonaj okazintaĵoj, kiuj ĉiun el ni devigis pensi, ke la kongreso en Barcelono estas jam absolute nefarebla. Parton de tio, kion la komitato faris, vi jam vidis, la ceteran parton vi vidos dum la kongreso mem kaj en la postkongresaj tagoj. Al ĉi tiu multe laborinta komitato, kaj precipe al ĝia kara prezidanto, mi esprimas en la nomo de ni ĉiuj nian plej koran dankon.

Vi vidis, kian eksterordinare honoran kaj simpatiplenan akcepton preparis por ni la urbo Barcelono. Vi scias, ke nur apartaj, ne-antaŭviditaj cirkonstancoj malhelpis la urbon, montri kun plena entuziasmo kaj en sia plena amplekso sian grandan estimon, sian plej vivan simpatian al vi, popolo esperantista, al via penado kaj laborado, al via celo kaj esperoj. En via nomo mi esprimas al la urbo nian plej profundan kaj sinceran dankon.

En la ĝisnunaj kongresoj mi havis ion por diri al vi, tial ĉe la malfermo de la kongreso mi parolis longe; hodiaŭ mi havas nenion gravan por diri, tial mi parolos mallonge. Vi scias, kia estas nia celo; vi scias, kia estas la sola vojo, per kiu ni povas atingi tiun celon; ni marŝu do antaŭen diligente kaj harmonie. Se ni demandos nin, kion ni faris, en la ĵus finiĝinta interkongresa jaro, ni povos respondi: "Ni sane vivis, ni kreskis, ni fortiĝis en ĉiuj rilatoj." Kian grandan signifon tio havas, tion povas kompreni nur tiuj, kiuj komprenas la tutan gravecon kaj malfacilecon de nia afero, kaj kiuj mem laboris por ĝi. Kiel en la jaroj pasintaj, tiel ankaŭ en la jaro ĵus finiĝinta, multaj el vi laboris por nia komuna afero kun granda fervoro kaj sindoneco; al ili la Esperantistaro esprimas sian koran dankon. Sed dum la Kongreso, ni ne sole rakontos al ni reciproke pri la laboroj faritaj, ni devos plenumi ankaŭ kelkajn laborojn komunajn, kiuj postulas komunan interkonsiliĝon kaj interkonsenton.

Ni komencu en feliĉa horo niajn kongresajn laborojn kaj festojn, al la unuaj ni penu doni la plej bonan sukceson, en la duaj ni ĉerpu kuraĝon kaj forton por la laboroj de la jaro venonta.

Sentitola Rakonteto.

Estas dimanĉo kaj pluva tago. Unutona preĝejsonorilo frapas tede kaj malĝojige la orelon. Vane mi demandadas al mi, kial ajn estas permesate al unu homaĉo alkroĉiĝinta al ŝnuregofino, tiel frenezigi nemalhelpite tutan ĉirkaŭaĵon, por laboraĉenspezi nur bagatelan monsumeton. Mi ja volontege donus al li dekoble pli grandan sumon, por ke li sin malkroĉu, por ke li ĉesigu la krakpotan bruaĉon; kaj ekster ĉia dubo, multe da egale geturmentatoj farus same. Se nur la idiotulo kapablus iom rezonadi, li povus tiamaniere en la daŭro de nur kelkaj minutoj fariĝi rentulo! Efektive mi sentas min en mortiga malbonhumoro. Furioze mi alpaŝas al mia skribotablo, kaj malfermas tirkeston. Jen senorda amaso da leteroj, senkvitancaj kalkuloj, disŝirindaj paperoj, k.c. Post minutdaŭra subfosado, mi fine trovas, kion mi serĉis. Estas anonco pri la venonta Barcelona Kongreso. Mi tralegas ĝin avide. Se nur mi povus ĝin ĉeesti! Sed jam de kelkaj jaroj mia fraŭleco mortis. Ree la unutona preĝejsonorilo frapas funebre miajn orelojn. Sed tiun ĉi fojon ĝi ŝajnas strange agordiĝi kun mia anima stato. Tuj poste mi riproĉas min. Mi sentas, ke mia Esperanta fervoro momente blindigis mian senton de justeco. Ĉu edzo povas juste riproĉi al sia edzino ŝian timon, ke dum lia forestado domrabisto eniros frakase ŝian dormoĉambron, aŭ ke anarĥiista bombo eksplodos vidvinige sur Barcelona strato? Tamen, nur post sopirego kaj martireca altsento mi sukcesis forigi la tenton kongresaniĝi.

Bruege mi refermas la tirkeston, kaj malfermas duan. Sama malordo, sama konfuzamaso da paperoj. Ideo min ekfrapas. Ekzameni detale la tutan enhavon, kaj forĵeti la neutilaĵojn. Kuraĝe mi atakas mian taskon. Mia paperkorbo ĝuis veran regaladon; kaj post kvaronhoro mi satplenigis ĝin. Restas nur unu tirkesto esplorota. Mi malŝlosas ĝin; jen longa kvazaŭ oficiala koverta, kiu kuŝas sub mia mano. Mi eltiras kaj rapide traletas ĝian enhavon. Iom mistifikate mi ree tralegas — tiun ĉi fojon pli atente. Mia memoro eksaltis malantaŭen kelkajn jarojn; kaj rideksplodo ekskuas mian tutan korpon. Jen la letero:—

"Kolonio Oficejo.

"La Regna Subsekretario por la Kolonioj prezentas siajn salutojn al Sinjoro... kaj havas la honoron resendi enfermitan la jenan leteron laŭŝajne erare alsenditan.

"Downing Strato, 10an Oktobro, 1905."

Ŝajne en tiu formala komunikaĵo tute mankas ridindaĵo. Permesu, ke mi klarigu.

En la jaro 1905a mi loĝadis sur malgranda

bieneto en plenkamparo. Okazis, ke mi volas disĵetigi sur herbejon herbnutrilon. Tiucele mi skribis al najbara farmisto, ke li liveru ĉe mi kiel eble plej baldaŭ kelkajn plenĉarojn da el maturiĝinta sterko. Fininte la leteron, mi ankaŭ skribis, al la Kolonia Oficejo, por avizi pri la ricevo de ĵus alveninta komunikaĵo. Per eraro mi enmetis la herbnutrilon mendon en la koverton adresitan al la Kolonia Oficejo. Imagu do al vi tian peton falantan kiel bombo en tiun aferplenan oficejon! Imagu la ekrideton, kiun perforte elvokus tia agronomia altrudo sur la fizionomion de pli ol unu severaspekta, altkravata regna oficisto! kaj vi nepre devos konfesi, ke ofte en tiu ĉi mondo adreseraro havis malpli ridindajn sekvojn.

BRIT. ESP. I, 140.

La Du Ursoj.

El la hispana lingvo tradukis WM. BAILEY.

Nu, sinjoro, tiu homo posedis urson, belegan urson nigran, nomatan "Dik," kun kiu li iris de urbo al urbo kaj de foiro al foiro, montrante ĝin ĉie kaj gajnante multon da mono. Estis ja efektiva plezuro vidi tiun beston. Ĝi dancis, saltis kaj petis monon per tamburino tiel gracie, ke oni neniel povis rifuzi tian peton. Tiel lerte ĝi ludis antaŭ la mirigita publiko, ke oni ŝutis grandanombre monerojn en la tamburinon, kiun la besto prezentis, farinte siajn ekzercojn.

La homo estis tre kontenta, kaj zorgis pri Dik kiel pri si mem. Efektive Dik estis la subtenanto de la familio.

En unu tago la kompatinda besto malsaniĝis kaj mortis, malgraŭ la flegado de sia posedanto. Tiu ĉi ploregis super la kadavro de Dik, kies morto estis por li ruiniga.

Unu servanto de la dresisto venis al sia mastro, kaj diris al li: "Ne maltrankviliĝu; mi elpensis rimedon por gajni monon kiel ĝis nun." "Kiamaniere?" demandis interplorgemoj la dresisto. "Senfeligu la urson, tanu ĝian felon, kaj mi ĝin surmetos tiamaniere, ke neniuj povos distingi min de vera urso." Tiel fariĝis, kaj la falsa urso ricevis de la rigardantaro multe pli da mono, ol la vera. Ĉar la nova, krom tio, ke ĝi dancis kaj saltis kiel la alia, konis la monerojn, salutis gracie tiun, kiu metis kvar spesdekojn en la tamburinon, sin klinis kun respekto antaŭ tiu, kiu donis ok spesdekojn, kaj surgenuiĝis antaŭ la malavara donacinto, kies donaco superis tiun sumon.

Tiel vojaĝis nia dresisto kun sia kvazaŭa urso tra Hispanujo, ĝis kiam en malfeliĉa tago li decidis vojaĝi al Tuniso.

La bejo de tiu regiono estis granda amanto

de ursoj. Vi povas prezenti al vi la ĝojon, kiun li sentis vidante, ke li povas posedi tian multevaloran kaj intelligentan beston.

Li venigis la dresiston kaj proponis al li grandan sumon da mono por la urso. Kompreneble, la dresisto ne volis vendi sian servanton. Tiu ĉi, alestante kiam la bejo faris sian proponon, diris mallaŭte al sia mastro: "Pro Dio, ne vendu min!"

Sed la bejo estis sovaĝulo, kaj li diris al la dresisto: "Aŭ vi vendos al mi la urson, aŭ mi ĝin prenos perforte kaj ordonos tuj senkapigi vin!"

Nenio helpis, la malfeliĉa dresisto kun larmoj en la okuloj fordonis sian servanton, lasante lin al gravaj danĝeroj. Se la bejo sciigis, ke tio estas falsa urso, li certe mortigus lin. Kompatindulo!

La monarĥo ordonis al siaj lakeoj: "Metu ĝin kun la urso blanka, kiu estas en la korto; mi volas scii, ĉu ili batalos, aŭ ĉu ili amikiĝos."

La urso nigra tremis. Se la blanka urso konvinkiĝos, ke li estas homo, proksimiĝas lia lasta horo.

Enirante la kaĝon, li do sin tenis kiom eble al la bariloj, esperante, ke la alia urso ne lin rimarkos. Neutila peno! Vidante la noveveninton, la urso blanka leviĝis, kaj sin ĵetis kontraŭ lin. La falsa urso, vidante, ke li estas en granda danĝero, etendis la manojn kun ĉiuj fortoj, kaj energie penis mortigi sian malamikon. En la momento, kiam li donis al tiu ĉi pugno baton sur la kapon, la urso blanka ekkriis: "Ho, Dio mia!" "Vi do ne estas urso?" demandis kun miro la urso nigra. "Nek vi ankaŭ?" respondis la urso blanka. "Ni daŭrigu batali dum oni nin rigardas," aldonis la urso nigra. Kaj ili daŭrigis bati unu la alian, ne farante tamen vundojn; kiam ili laciĝis, ili iris ĉiu en apartan angulon de la kaĝo.

Vidante, ke la ursoj ne plu batalas, la bejo foriris kune kun sia sekvantaro, kaj la du falsaj ursoj restis solaj. Tuj kiam oni ŝlosis la pordon de la domo, ili demetis siajn artefaritajn kapojn, kaj komencis interparoli trankvile.

La urso nigra demandis sian kolegon: "Kiu vi estas? kaj kiel vi troviĝas en tia malgaja situacio?" La urso blanka respondis:

"Mi estas malriĉa komediisto sen okupo; mi tiel malofte manĝas, ke mi jam forgesis, por kio servas la buŝo. En la tago kiam mi matenmanĝis kanabsemon, miaj intestoj freneziĝis pro plezuro. Fine mi ne plu povis suferi la malsaton, kaj mi akceptis proponon de homo, kiu faris kontrakton vendi urson al la bejo de Tuniso, sed ne havis urson. 'Kion fari?' demandis la homo. 'Ĉu iu volos ludi la rolon de urso?' 'Se oni pagos al mi por

tio,' mi diris, 'mi estas kapabla ludi eĉ rolon de elefanto. Cetere mi tiel ofte ludis urson senpage, ke mi tiun ĉi fojon preferas esti rekompencita.'

"La homo donis al mi ses pesetojn por mia familio; certe en la lastaj dek jaroj mi ne vidis tiom da mono kune, kaj mi rapidis enmeti min en tiun ĉi felon, el kiu ĝis nun mi ne eliris."

"Kaj kiel tio plaĉas al vi?" interrompis la urso nigra.

"Nu, mi diros al vi. Estas vere, ke mi enuas, ne povante eliri el tiu ĉi kaĝo por promeni; sed almenaŭ oni min nutras ĉiutage."

"Mi," diris la urso nigra, "estas malriĉa servisto, kies amo al lia mastro kondukis lin al tia mizera fino. Komence mi ludis rolon de urso, kaj se Dio ne helpos, mi mortos kiel vera urso. Mi koleriĝas nur pro tio, ke kvankam la bejo tiel amas la ursojn, li ĝis nun ne ricevis eĉ unu, kaj ĉar ĉiuj aĉetitaj bestoj rezultas simile, li baldaŭ havos bonan kolekton da patroj de familioj."

Post nelonge aŭdiĝis bruo, kaj por ke oni ne ilin surprizu, ili surmetis la kapojn artefaritajn kaj ŝajnis batali. Sed en sia rapideco ili interŝanĝis la kapojn, kaj ĉiu portis la kapon de la alia.

Prezentu al vi la miron de la bejo, kiu alvenis en tiu momento! Mirigite de la fenomeno, li venigis la dresiston, kiu penis klarigi la eraron.

"La du ursoj estas el unu sama speco," li diris.

"Mirinde!" kriis la bejo. "Klarigu al mi tiun maloftaĵon."

"Ha, sinjoro!" diris la dresisto, "mia urso, ne al kutimiĝinte al la batalado, timas tiel, ke ĝi subite griziĝis."

"Tio klarigas pri via urso," respondis la bejo post mallonga silento; "sed mi ne komprenas, kiel la kapo de la blanka urso fariĝis nigra."

"Sed ĉu vi ne scias, sinjoro, ke la grizaj haroj de blankaj ursoj estas nigraj?"

Longatempe la bejo miris kaj hezitis, poste li diris:

"Mi akceptas vian klarigon; sed oni senkapigu la ursojn, kaj per tio ni certigos, ke ĉiu urso havas sian propran kapon."

La dresisto surgenuiĝis ĉe la piedoj de la bejo, kaj la ursoj, petante pardonon, demetis siajn kapojn.

La bejo pardonis la falsajn ursojn, sed de tiu tempo li ne kredas, ke ekzistas en la mondo ursoj veraj, kaj ĉiufoje kiam li vidas urson, li diras al ĝi en la orelon: "Konfidencie, diru al mi vian nomon."

La Naskotaga Donaco.

Eltiraĵo el "La Force du Mal" de EUGÉNIE PRADEZ, esperantigita de ARMAND CAUMONT.

Mi estis atingonta mian sesan jaron, kiam mia fratino Julienne faris sian aperon en tiu ĉi mondo. De post la mateno nekutima movado iren kaj reen fariĝis en la domo, kaj en mia trankvila egoismo de solinfano, kutimiĝinta absorbi la atenton de sia tuta ĉirkaŭantaro, mi alskribis tiun moviĝadon al la preparoj por mia proksima naskotago. Mi ne ankoraŭ sciis dividi la tempon laŭ horo. Por mezuri la interspacon, kiu min apartigis de tiu feliĉa mateno, en kiu mi vidos sur la sojlo de mia ĉambro la ridantan vizaĝon de mia patrino kaj malantaŭ ŝi la altan silueton iomete timigan de mia patro, mi kalkulis kaj rekalkulis sur miaj fingroj la noktojn, kiujn mi ankoraŭ pasigos dormante, antaŭ la tagiĝo tiel malrapide venanta de la 24a de Junio. Restis nur tri, kaj kun koro saltanta ĉe ĉiu nekutima bruo, mi aŭskultis la trakuradojn en la domo, en ravo de anticipado tiel granda, ke ĝi momente estingis ĉiun deziron pri io alia.

Mi estis tre ĉagrena, kiam mia vartistino venis preni min por iri tagmanĝi ekstere ĉe fratino de mia patrino, kien mi tamen ordinare volonte iris. Tuj kiam ni alvenis ĉe mia onklino Lina, plena je mia fiksa ideo, mi diris al ŝi:

— Mi havos belan donacon por mia naskotago! Ĉu vi scias, kio ĝi estas?

Unu momenton ŝi karesis al mi la harojn per siaj du manoj, ne parolante, poste ŝi diris:

— Jes, mi konas unu, kiu estas tre bela.

Sed mi vane demandis; ŝi ne volis diri plu al mi, kaj ĝis la vespero, kiam mia patro venis preni min, ŝi toleris, ke senripoze mi ŝin persekutu per konjektoj, ne malpacienante nek sin perfidante.

Tuj kiam ŝi aŭdis viran paŝon resonantan sur la platŝtonoj de la vestiblo, ŝi diris al mi:

— Estas via patro, kiu venas preni vin, Maĉjo. Iru serĉi vian ĉapelon. Ĝi estas supre, en mia ĉambro.

Mi obeis forkurante. Kiam mi revenis, mi aŭdis klare, tra la duone malfermita pordo, la voĉon de mia patro dirantan:

— Ho! nun...jes! Sed tiumatene mi timegis!

Mia onklino respondis per voĉo iom mal-kvieta:

— Fine, ĝi estas finita, kia feliĉo!

Kaj ŝi tuj aldiris:

— Sed kion diros Maĉjo?

— Maĉjo? diris trankvile mia patro, li havos ankoraŭ unu ludilon, jen ĉio.

Laŭlonge de la stratoj mi silente vojiris flanke de mia patro. Mia imago sin dediĉis

al plej strangaj konjektoj. Jen gajaj, jen malkvietaj, ili igis min trairi ĉiujn haltejojn, kiuj apartigas la ĝojon de la regiono, kie komenciĝas la doloro. Efektive mi momente suferis ne sciante pro kio nek kial. Mi suferis pro ia konfuza timo, kiun ĵus naskis la demando de mia onklino Lina: "Sed kion diros Maĉjo?"

Se mia nomo ne estus tiel senpere miksitaj kun la interparolado, kiun mi hazarde ĵus aŭdis, ĝi estus preterpasinta ne rimarkite; sed la demando de onklino Lina konvinkis min, ke tio, kio estis dirita, rilatis al mi tute speciale. Estis minaco en tiu demando. Intertempe la respondo de mia patro, kiun mi senĉese ripetis al mi mem, min trankviligis. Ĉiaokaze ŝajnis al mi, ke li ĵus ĝin eldiris per tono stranga kaj plena de io teruriga.

Estis la unuan fojon, ke mi, laŭ ankoraŭ malpreciza kaj konfuza maniero, konis la egoistan maldolĉecon de partigo inter la intereso kaj la amo.

— Nu, Maĉjo, fine diris mia patro, vi diras nenion. Pri kio vi pensas?

Mia patro vidiĝis multe pli maljuna ol mia patrino, sed li havis du vicojn da blankaj dentoj, kiuj donis al lia rideto junan ŝajnon. Mi iom timis lin, kiam li estis serioza. Kiam li ridetis, mi lin ne timis plu. En tiu ĉi momento liaj duone malfermitaj lipoj vidigis al mi liajn dentojn, lian tutan vicon da sendifektaj dentoj. Mi kuraĝiĝis.

— Ĉu mia nova ludilo estas bela, pli bela ol ĉiuj aliaj?

— Jes, li diris al mi, post silento, multe pli bela.

— Ĉu ĝi estas jam hejme?

— Jes, ĝi alvenis hodiaŭ.

— Tiam estas pro tio, ke oni sendis min tagmanĝi ĉe onklino Lina?

— Jes.

Ĉiuj miaj antaŭtimoj forflugis. Mi denove sentis min naĝanta en plena ravo, kaj mi ekkriis:

— Ho, kiel kontenta mi estas!

La vetero estis tre dolĉa, tre forta parfumo de rozoj eliris el la ĝardenoj, kiujn ni preterpasis por reiri hejmen, granda stelo brilis sur la ĉielo rekte kontraŭ ni, kaj, tra malfermita fenestro, oni aŭdis virinon kantantan. Mia infana animo, plena je ĝojo, sorbis ĉiujn tiujn objektojn, ne disigante ilin, kaj mi neniam forgesis tiujn minutojn de perfekta feliĉego, kiuj tamen estis tiel proksime de la unua granda doloro de mia infanaĝo.

Mi deziris nek paroli nek aŭdi paroli. Mi estis malagrabla elŝirita el mia revo, kiam mia patro ekparolis; sed tuj mi aŭskultis lin per mia tuta tremanta animo de kontentigita estaĵeto subite ŝancelita en siaj espero kaj kutimoj.

— Kion vi dirus, Maĉjo, diris mia patro, montrante ĉiujn siajn dentojn en larĝa kuraĝiganta rideto, kion vi dirus, se, por via naskotaga festo, via patrino kaj mi donus al vi fratineton, kun kiu vi povus amuziĝi, kaj kiu estus viva?

— Mi ŝin tute ne amus, ekkriis mi, per voĉo tremanta, mi plivolas lignan ĉevalon kun kolharoj kaj vosto.

La rideto de mia patro malaperis, kaj subite ŝajnis al mi, ke la granda stelo min rigardas malamike.

La transiro de la ĝojo al tiu ĉi kruela maltrankvileco estis tiel subita, ke plorgemo premis al mi la gorĝon, kvazaŭ ĝi volus sufoki min. Tamen, kaŭze de la serioza mieno de mia patro, mi kiel eble plej bone ĝin detenis, kiam subite malgraŭvole mi ĝin ellasis. Torentoj da larmoj superverŝis mian vizaĝon, kaj mi ekkriis:

— Mi ne volas fratineton. Mi volas lignan ĉevalon kun vosto!

Mia patro lasis min plori longe, ne dirante ion, kaj lia silento min premegis kiel io terura. Ŝajnis al mi, ke ĉio, kio antaŭe estis, jam finiĝis, ke neniam, neniam plu mi povos ridi kaj libere kuri.

— Ligna ĉevalo, fine diris mia patro mallaŭte, ne, mia infano, tio ne estas ebla. Tiun ĉi jaron vi devos kontentiĝi je via fratineto. Kiam vi ŝin konos, vi ŝin amos.

Mi ekkriis:

— Mi, neniam!

Kaj en mia mizerego miaj larmoj tuj sekiĝis. Per ĉiuj fortoj de mia animeto mi komencis malami tiun nekonatulinon, kiu forrabis al mi mian lignan ĉevalon; ĉar, kvankam mi ne tute komprenis tion, kio al mi okazis, mi tre bone divenis, ke ŝi estas la kaŭzo de mia ĉagrenego.

Nun ni jam alvenis ĉe la pordo de nia ĝardeneto. En la momento, kiam mi kure tuj transpasos la sojlon, mia patro, divenante miajn intencojn, min haltigis:

— Via patrino ne estas sana, li diris al mi. Vi devas lasi ŝin trankvila hodiaŭ vespere. Kaj, li aldiris ridetante, vi devas ne vekti la fratineton. Vi nun estas granda knabo, kaj ŝi estas tute malgranda. Estas via devo ŝin protekti.

Tiun vesperon mi enlitiĝis plorante. Por la unua fojo ne estis mia patrino, kiu min senvestigis kaj mian littukon subŝovis. Neniam plu mi vidos ŝin, kiel antaŭe resti ĉe mi, ĝis mi endormiĝos.

Ŝi ne ĉesis ami min, ho! ne; sed ŝia koro ne estis plu tute mia. Ĉio, kion ŝi donis el siaj ridetoj kaj el sia tempo al la nove veninta, kiu sin intermetis inter ŝi kaj mi, ŝajnis al mi kvazaŭ maltimema kaj kruela senigo. Mi ĝin suferis ribelante dum sekrete kreskis la mal-

amikeco, kiun de la unua tago mi sentis kontraŭ tiu nekonata estaĵeto, kiu min senigis je mia ligna ĉevalo.

Julienne estis naskita malfortika, kaj pro tio mia patrino ŝin dorlotis pli, ol ŝi iam faris min. Ŝajnis ankaŭ al mi, ke mia patro pli ofte al ŝi ridetis, ol al mi. La dimanĉon, la solan tagon, en kiu li restis kun ni, li ŝin promenigis horojn tra la ĉambro, dum mia patrino sentede per la okuloj sekvis la movadon iren kaj reen de tiu silenta grupo.

Kelkfoje kolera, ĉar mi estis flanken lasita, mi tiris mian patrinon je ŝia robo, kaj mi diris al ŝi:

— Ĉu ni ne iros promeni?

Ŝi momente sin forŝiris de la obsedo,* kiun mia fratineto efikis sur ŝin, min kisis kun la rideto, kiun mi ŝatis, kaj respondis:

— Kompatinda karulo, estas vere, oni vin forgesas. Jes, mia Maĉjo, iru diri al Julio, ke ŝi vin akompanu ĝis la lago.

Kaj kelkfoje, ĉar ŝi sendube, laŭ mia sintendo kaj silento, divenis iom da mia akra kaj flama ĵaluzeco, ŝi aldonis, pinĉinte al mi la vangon per siaj delikataj kaj maldikegaj fingroj:

— Ho! kiajn bonajn vangojn li havas, mia Maĉjo! Se Julienne havus similajn, ni irus promeni ĉiuj kune.

Tiuj ĉi vortoj, diritaj por trankviligi min, nur pliincitegis mian suferadon. Ĉu ili ne pruvis nepre, ke la estintaĵoj estas ĉiame finitaj, ke de nun la penso pri Julienne min akompanas, kien ajn mi iros? Ĉeestante aŭ forestante, ŝi entenis en siaj malfortaj manetoj la elekton de miaj plezuroj kaj la uzadon de miaj horoj.

Vespere, kiam mia patrino, rapide min kisis, min lasis sola, mi restis longatempe kun okuloj malfermitaj, kaj mi pensis, ke mi volus esti malsana, mi ankaŭ, por devigi mian patrinon zorgadi pri mi, kiel ŝi zorgadis pri Julienne. Kelkafoje ankaŭ la penso, ke Julienne povus subite reiri en la lokon, el kie ŝi venis, plenigis mian koron je akra espero. Mi alligis al la ideo de morto neniun precizan signifon. Mi nur sciis, ke la mortintoj malaperas. Oni ne vidis ilin plu irantaj kaj reirantaj, ili senrevene enprofundiĝis en ia mistera lando. Ho! se Julienne povus tiamaniere malaperi kaj, forirante, redoni al mi la intensecon de miaj perditaj ĝojoj!

Unu vesperon, kiam mia patrino estis pli ol kutime malatenta, kiam ŝi min rigardis ne vidante min, kaj min kisis preskaŭ nekonscie, en nekontraŭstarebla bolo de turmentigo, mi krude diris al ŝi:

— Ĉu Julienne ne baldaŭ mortos?

Ŝi ĵus estis kisinta al mi la frunton, ŝi ankoraŭ tenis mian kapon inter siaj manoj. Ha! mi

ankoraŭ vidas tiujn du manojn formoviĝantaj de mia frunto kvazaŭ ĝi ilin bruligus!

— Kial vi diras tion, demandis ŝi al mi, dum ŝia delikata vizaĝo fariĝis tiel blanka, kiel ŝia tola kolumo.

Kaj dum kelkaj sekundoj, en ŝiaj pupiloj ĉiam tiel karesmaj, mi vidis ion brilantan, kion mi neniam antaŭe vidis en ili. Fulmo de doloro kiun la brutala ekfrapo de miaj vortoj elŝprucigis el ŝia turmentita animo, aŭ flamo de indigno ĉe nova penso, kiu ĵus ekkaptis ŝin neatendite, mi ne scias. En tiuj malproksimaj tagoj la momentaj sensacioj, per brula fero enpresitaj en mia memoro, rapide preterglitis sur mia ankoraŭ dormanta inteligento, ne maltrankviligante ĝin.

Cetere la terura fulmo preskaŭ tuje estingiĝis. Per la du manoj mi alkroĉiĝis al la griza robo de mia patrino por malhelpi ŝian foriron. La tuta sufero amasigita dum la lastaj monatoj bolegis funde de mia koro de ĵaluzema infano. Fine mi pene diris al ŝi:

— De l' tempo kiam Julienne alvenis, ne estas plu tiel, kiel antaŭe.

Kaj per voĉo sufokigita mi rapide aldonis:

— Jes, mi volus, ke ŝi estu mortinta.

Kun vizaĝo blanka kiel lilio, mia patrino restis tre longatempe senmova, silenta apud mia lito. Mi ne kuraĝis plu paroli, nek movi. Anstataŭ la konsoloj, kiujn mi esperis, anstataŭ la karesmaj vortoj, kiujn ŝi ĉiam malŝparis al mi, kiam mi min altrudis al ŝia atento, tiu ĉi longigita silento min teruris. Mi sentis kun certeco, ke sentenco de kulpeco pendas sur mia kapo kaj ĝin ekfrapos.

Ho! mia patrino. Kiel klare mi ŝin revidas kun ŝia nigra veluro ornamita per ŝtalaj perloj, ŝia tufo de brunaj haroj relevitaj malantaŭ la kapo, kaj ŝia griza robo, kiun ŝi neniam plu uzos, kiel klare mi revidas ŝin klinantan ŝian palegan vizaĝon super min, murmurante:

— Kruele infano! Via deziro estas plenumita. Ha, kian doloron vi kaŭzas al mi!

De post tiu tago, kvankam Julienne ne estis plu malhelpo inter miaj gepatroj kaj mi, kvankam ŝia lulilo restis malplena kaj muta, io aliĝis en mia vivo.

Oni ne punpagis min pro la brutala vorto, kiun mi ellasis en mia malsprita kaj ĵaluzista egoismo, ne, sed tagon post tago, sen unu sola manko, mia patrino penis elradikigi el mia infana, sovaĝa koro la malsaĝajn kaj glutemajn semojn, kiujn ŝi nekonscie semis en ĝi, kiam mi estis ŝia sola infano.

Kaj ĉiufoje, kiam mi provis igi ŝin repreni la tiamajn emojn, detenante ŝin apud mi kun la obstina espero, renaski la pasintaĵojn, ĉiufoje mi vidis ŝian vizaĝon subite malheliganta, kaj ŝi diris al mi per decida tono, kiu min glaciigis:

— Kaj Julienne?

Ŝi daŭrigis per voĉo pli dolĉa, en kiu, sub la

* *Fr.* kaj *Ang.*, obsession.

ŝajna severeeco de la ago, montriĝis ŝia viva patrino amo :

— Tial, ke vi ne ŝin vidas plu, ĉu vi kredas, ke mi ne plu pensas pri ŝi?

Diversfoje ŝi min kisadis en la haroj kaj rapide aldonis :

— Mi ĉiam pensos pri ŝi tiom, kiom pri vi.

Mallaboremulo.

Popola Rakonto el Moldavio, de ION CREANGĂ.

Estis foje individuo abomeninde mallaborema, kiu vivis en vilaĝo ; tiel mallaborema li estis, ke li eĉ rifuzis maĉi la nutraĵon, kiun li metis en la buŝon. La vilaĝanoj, vidante, ke tiu homo absolute *malvolas* labori, decidis, ke ili pendigos lin, por ke li ne estu plu ekzemplo de mallaboremo inter la aliaj. Ili do elektis du homojn el la vilaĝo, kiuj iris al la domo de la mallaboremulo, prenis lin, kaj metis lin en bovĉaron — la homo restis trankvila kiel sensenta objekto la tutan tempon — kaj ekiris al la pendigejo.

Tiel estis en tiu epoko.

Irante, ili renkontis veturilon, en kiu sidis sinjorino. Vidante en bovĉaro homon, kiu ŝajnis malsana, ŝi demandis kompateme al la du vilaĝanoj :

“Bonuloj miaj, ŝajnas, ke la homo en la ĉaro estas malsana, kompatindulo, kaj ke vi kondukas lin al iu saĝulino, por ke ŝi flegu lin?”

“Tio ne estas nia motivo, sinjorino,” respondis unu el la vilaĝanoj. “Via moŝto nin pardonu, sed tiu homo estas mallaboremulo, kies egalo ne ekzistas, laŭ nia kredo, en la tuta mondo. Ni kondukas lin al la pendigejo, por forigi el la vilaĝo tiel senutilulon.”

“Ho ve! bonuloj miaj,” kriis la sinjorino, kun teruro, “kia mizera, malfeliĉa homo, mortonta kiel nesanktigita hundo! Pli bone estus, ke li iru al mia bieno; tien, apud la dekliveto. Tie mi posedas grenejon plenan je sekigita pano provizita kontraŭ malbonaj tagoj — Dio malhelpu, ke tiaj alvenu! Li mangos la sekigitan panon kaj loĝos en mia bieno. Mi scias, almenaŭ, ke Dio ne permesos, ke ruinigu min la fordonaco de peceto da pano. Ĉar — vi memoru! — estas la devo de la homoj sin helpi reciproke unu la alian.”

“Aŭskultu, ho mallaboremulo, la parolojn de la sinjorino; ke ŝi metos vin en provizejon de sekigita pano,” diris unu el la vilaĝanoj. “Imagu, kian ŝancon vi havas; la mallumo punu vin, vi monstro inter la homoj! Elsaltu rapide el la ĉaro, kaj danku la sinjorinon, kiu savis vin el la morto, kaj kiu, vin prenante sub sia protekto, promesis satigon al vi. Ni ja pensis, ke ni donos al vi nur sapon kaj ŝnuron, sed la sinjorino, pro sia boneco, donos al vi ŝirmadon kaj sekigitan panon. Vivu dum

longaj jaroj! Ne mortu! Ke iu maltrankviliĝas pri homo tia, kia vi estas, kaj nutradas vin, mallaboremulon — jen, vere, granda mirindaĵo! La homo certe ne rajtas plendi pri la sorto; kaj prave oni diris, ke ‘La bovoj plugas la teron, kaj la ĉevaloj mangas.’ Hej! donu al la sinjorino respondon, jes aŭ ne, ĉar ŝi ne havas tempon por restadi tie ĉi kaj paroladi kun ni.”

“Sed ĉu la sekigita pano estas trempita?” diris la mallaboremulo per la duono de la buŝo, sen ia moviĝeto.

“Kion li diras?” demandis la sinjorino al la vilaĝanoj.

“Kion li devus diri, kompatema sinjorino?” respondis unu el ili. “Li demandis, ĉu la sekigita pano estas trempita.”

“Ĉiel! protektu min!” kriis la sinjorino, mirante. “Neniam mi aŭdis pri tia afero! Sed ĉu li ne povus ĝin trempi li mem?”

“Ĉu vi aŭdas, mallaboremulo? Ĉu vi konsentos trempi la panon sola, aŭ ne?”

“Ne,” respondis la mallaboremulo. “Pli bone estus, daŭrigi nian veturadon. Kial ni tiom maltrankviliĝis por aŭdi tian mizeran paroladon?”

Tiam diris unu el la vilaĝanoj al la sinjorino : “Via boneco estas senutila, kompatema sinjorino; estas vane, ke vi volas ĵeti hordeon al la anseroj. Vi nun vidas, ke ja ne estas sen motivo, ke ni portas lin al la pendigejo — estas por lin instrui. Nun vi komprenas, kial la tuta vilaĝo faris oferojn por fari ion valoran el li. Sed ĉu estas eble helpi tian homon? Vi scias, ke la mallaboremo estas granda reganto. Kial do vi maltrankviliĝas?”

La sinjorino, kiu malgraŭ sia granda filantropoeco, nun eknaŭziĝis pri tio ĉi kaj pri ĉio alia, tiam diris :

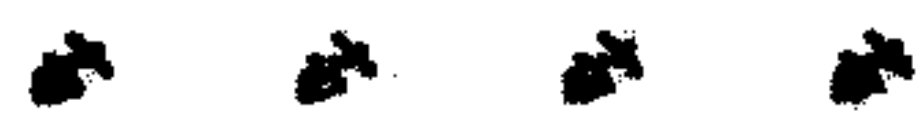
“Bonuloj miaj, faru laŭ la gvidado de la lumo de Dio!”

Denove la vilaĝanoj ekiris kun la mallaboremulo al la nomita loko, kaj tie ili faris laŭ sia celo. Tiel ili faris! Jen do kiel la mallaboremulo sin savis de la vilaĝanoj, kaj la vilaĝanoj de li.

Kaj nun al tiu vilaĝo venu aliaj mallaboremuloj, se plaĉas al ili — kaj se ili havas kuraĝon.

Mi rajdis sur selo, kaj tiel ankaŭ mi rakontis mian rakonton.

El la angla traduko de LEILA HAMILTON
(publikigita en “The Ring of Bells”),
tradukis ARTHUR GRAY.

Fabeloj.

De WILHELM HAUFF.

El germana lingvo tradukis J. W. EGGLETON.
Estos daŭrigata en la sekvonta numero.

Libraro kaj Gazetaro.

La Revuo (Oktobro).—"Marta," tradukita de D-ro Zamenhof el la pola lingvo. Notindaj esprimoj: Kies fenestroj *donis vidon sur la straton* (whose windows looked on to the street).—Antaŭ la kameno staris kanapeto, tegita per *amaranta* damasko, kaj malalta brakseĝo sur *balancarkoj* (before the fireplace stood a settee, covered with *amaranth-coloured* damask, and a low armchair on *rockers*).—Ŝiaj haroj estis kombitaj alte super la fronto, iom supersutitaj per apenaŭ rimarkebla *polveto* el blanka *pudro*, kaj per longaj torditaj faskoj ili pendis malsupren sur la ŝultrojn (her hair was combed high over her brow, lightly sprinkled with a hardly noticeable *dusting of white powder*, and it hung down in long twists on to her shoulders).—*Unu sola*, sed tre multekosta ringo (a *single*, but very costly ring).—Delikata bonodoro de *oranĝeriaj kreskaĵoj* (the delicate perfume of *hot-house plants*).—Sub ŝirmo de verda *ekrano* staris tablo kun porcelana servico (protected by a green [*fire*] *screen* stood a table with a china service).—Vi estas *vegetaĵoj*, kies trunketoj, *edukitaj en oranĝerioj*, ne havas la forton, por kontraŭstari al ventoj kaj fulmotondroj (you are *plants*, whose stems, *grown in hot-houses*, have not the strength to withstand the winds and storms).—Sinjoro Eduardo havis *simpation* al mi (Mr. Edward had a *liking* for me).—Mi *konas* vin tiel longan tempon, kian povas ampleksi mia memoro (I *have known* you as long as my memory can carry me back [*encompass*]).—Ŝiaj okuloj *aspektis kiel* du pecoj da malvarma kristalo (her eyes *looked like* two pieces of cold crystal).—La virino *alforĝis* ŝin al la loko per la forto de sia rigardo (the woman *riveted* [*welded*] her to the spot by the force of her gaze).—Mi estis juna, bela, *alkutimiĝinta* al lukso kaj *nenionfarado* (I was young, fair, [*become*] *accustomed* to luxury and *idleness*).—*Sur pĝ. 59a legu sur linio 8a kiel anstataŭ kies, kaj sur linio 9a kies anstataŭ kiel*.—Efektive mi volas ridi pri vi! Vi estas *ekzaltita*; strange naiva, mia kara, vi estas ankoraŭ granda infano. (Really I shall laugh at you! You are *exalted* [*in a state of exaltation*]; strangely naïve, my dear, you are still a great child.) En la plua enhavo troviĝas "La Deziro," araba rakonto, esperantigita de Jeanne Delaut; "Lur-da-Lur," kurda legendo; "Floraj Ludoj," longa raporto kun la nomoj de la juĝantoj, premiitaro, paroloj, kaj la poemoj de la unua kaj dua laŭreatoj. Inter la premiongajnintoj ni ĝojas vidi kvar britojn. Ni korege gratulas S-ron C. Bicknell, kiu gajnis ne malpli ol kvar el la 37 premioj.—G. C.

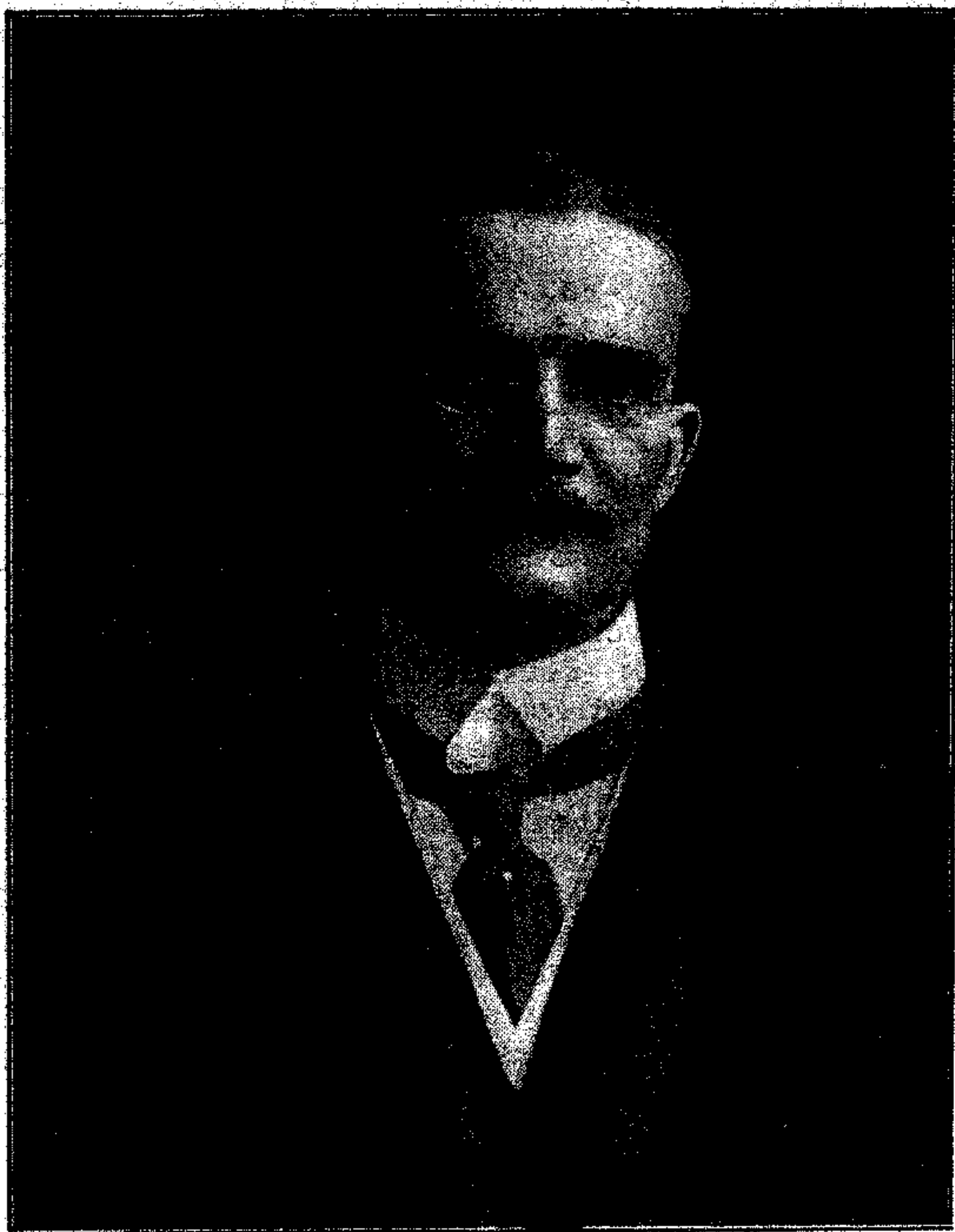
Ĉe l' Koro de Eŭropo, mallonga resumo pri la internacia rolo de Genevo en la historio de moderna tempo, de *Edmond Privat*.—En tiu ĉi broŝureto el 21 paĝoj nia amiko Privat rakontas per sia klara kaj eleganta stilo la ĉefajn okazaĵojn, kiuj en la 16a jarcento kaj poste faris el Genevo grandan centron de progresema Eŭropa pensado. El la historio li tiras la "konkludon," aŭ, pli ĝuste, konstatas la tre pravan opinion, ke: "tiel longe, kiel oni parolos pri Moderna Tempo, oni ankaŭ parolos pri Genevo." Kaj ni devas aldoni al tio, ke tiu nia eks-kongresurbo ĉiam okupos gravan lokon en la koroj de la Esperantistoj, kiuj memoras ĝian gastamecon dum nia granda Dua Kongreso.—A. E. W.

Gvidlibro de Ĝibraltaro, de *Charles J. Edwards*.—Ni korege gratulas nian amikon la ageman sekretarion de la Ĝibraltara Esperantista Societo pro tiu ĉi utila kaj tre interesa libreto, kiu enhavas 23 paĝojn da teksto kaj naŭ bele presitajn ilustraĵojn. Plezure ni rimarkas, ke li prezentas la diversajn vidindaĵojn laŭ iliaj *lokaj nomoj*, kiuj estas kompreneble multe pli gravaj por la vizitanto, ol ilia Esperanta signifo, kiun li cetere donas inter krampoj. Ni rekomendas tiun punkton al la konsidero de aliaj samideanoj-gvidlibristoj.—A. E. W.

Dia Regno (Oktobro).—El raporto pri la kongresaj kunsidoj de la 17a Internacia Kongreso de la *Kristanaj Unuiĝoj de Junaj Viroj* (Young Men's Christian Association), kiu fariĝis en Barmen la lastan Julion, ni enpresas la jenan elĉerpaĵon, kiu montras kiel absolute necesa estas internacia helpa lingvo por ĉiuj internaciaj kongresoj, kaj ne nur por kongresoj, sed ankaŭ kiel komunikilo inter la anoj de ĉiuj internaciaj asocioj:—"Posttagmeze okazis la oficiala malfermo de la kongreso en la 'Stadthalle,' Barmen. Ĉeestis 400 delegitoj el Germanujo, 66 el Svisujo, 44 el Svedujo, 22 el Norvegujo, 33 el Danujo, 22 el Finnlando, 165 el Anglujo, 55 el Ameriko, 55 el Holando, 44 el Francujo, 22 el Belgujo, 7 el Italujo, 17 el Aŭstrujo, 5 el Rusujo, 5 el Hindujo, 2 el Hinujo, 3 el Suda Afriko, 3 el Nov-Zelando, 5 el Oceanio, 2 el Hispanujo, 2 el Portugalujo, po 1 el Japanujo, Koreo, Brazilujo kaj Bulgarujo. La komenca preĝo estis parolata en la germana, franca kaj angla lingvoj. Pro tio oni devis ĝin repeti dufoje. Post tio oni elektis la estraron de la kongreso kaj malfermis vicon da paroladoj, inter kiuj la parolado de la urbestro de Barmen estas la plej rimarkinda. Li parolis tre klare kaj detale, komence 20 minutojn en la germana lingvo. Kompreneble la fremduloj devis silente aŭskulti, kvankam ili ne komprenis la paroladon. Sed li tuj ripetis la tutan paroladon en la angla lingvo, kio ankaŭ daŭris preskaŭ 20 minutojn. Kaj ĉiuj, kiuj ne komprenis la anglan lingvon nun devis montri grandan paciencon ĝis tiu ĉi parto finiĝis. Sed, ho ve! La urbestro ripetis la tutan paroladon ankaŭ en la franca lingvo, tiel ke la plej granda parto de la kongresanoj senutile sidis preskaŭ kvardek minutojn, komprenante proksimume nenion. Kia perdo de tempo, kia lacigo de la delegitoj! Nun, karaj legantoj, vi ankaŭ iom povas imagi kiel enuiga estis tiu ĉi kunveno. Certe vi nun pensas, ke tiun ĉi paroladon komprenis ĉiuj ĉeestantoj. Sed vi eraras. La uzitaj tri lingvoj estis ja nur tre malperfektaj interkompreniloj por la anoj de la multaj aliaj lingvoj reprezentataj dum la kongreso. Estas tre bedaŭrinde, ke oni devas konstati tiun ĉi malbonaĵon, kiu ripetigis ofte en la aliaj kongreskunsidoj. Kelkafoje la afero eĉ fariĝis tre embarasa, kiam ekzemple samtempe okazis kunvenoj en diversaj lokoj, aŭ kiam kelkaj tradukistoj estis malhelpataj partopreni. Tre malfacile estis, trovi aliajn tradukistojn, kiuj sufiĉe lerte povis traduki. Pro tio oni ofte elektis pli mallertajn, kaj sekve la interkompreniĝo estis tre malbona. Oni aŭdis multajn plendojn pri tio, kaj la plendintoj certe estas tute pravaj." La redaktoro petas pluan helpon al la elspezoj de la gazeto, kiu montras malprofiton de pli ol 100 Sm., kaj tiu sumo kreskos ĉiumonate je 20 Sm., se li ne ricevos pli da abonantoj. Ni esperas, ke nia legantaro helpos al li plimultigi la nombron, ĉar estas tre grave por nia afero, ke *Dia Regno* ne pereu pro manko de enspezoj. La K.U.J.V. havas pli ol unu milionon da membroj, kaj se ĝi alprenus Esperanton, kiel helpan lingvon en siaj kongresoj kaj kiel komunikilon inter siaj anoj, tio donus grandan antaŭenpuŝon al nia lingvo tra la tuta mondo.—G. C.

Lastaj Ricevitaĵoj.—*Fundamento de Esperanto*, eldono hungara, trad. de Paul de Lengyel, ĉe Kókai Lajos Könyvkereskedése, IV., Károly-utca 1. sz. — *Esperanto Gvidlibretoj de la Ruĝa Kruco*, eldonoj germana, dana kaj rusa, verkitaj de Leŭtenanto Bayol. — *Pourquoi les Catholiques doivent apprendre Esperanto*, propaganda folieto eldonita de Katolika Oficejo Esperantista, 10, rue Béranger, Paris; prezo: 100 ekz. 1 fr. — *Juneco*, oficiala organo de la Franca Federacio de la Junaj Esperantistoj (prova numero), jara abono, 4 fr. Direktanto: Ferdinand Duviard, 152, Boulevard Raspail, Paris. — *Kolombia Stelo*, en la hispana lingvo kaj Esperanto, ĉiumonate, 4-paĝa ĵurnaleto, organo de la Esperantista Unuiĝo Kolombia. Adreso: Cucuta, Colombia, Sud-Ameriko.

Foto, Marshall Wane & Ko.,

Edinburgo.

S-ro Lewis B. Lüders.

Foto, Marshall Wane & Ko.,

Edinburgo.

F-ino Jean S. Munro (S-ino Lüders).

Esperantista Edziĝo en Edinburgo.

Okazis la 11-an de Oktobro, en Edinburgo, la geedziĝo de du bone konataj Esperantistoj — S-ro Lewis Bowyer Lüders, el Filadelfio, Usono, kaj F-ino Jean Smith Munro, anino de la Edinburga Grupo.

Ili renkontis unu la alian por la unua fojo dum la kunsidoj de la Tria Skota Kongreso en Junio, 1908a, kaj poste ĉe la Kvara Internacia Esperantista Kongreso en Dreseno. La fianĉiĝo okazis en Berlino dum la post-kongresa ekskurso. Ankoraŭ pli poste, la feliĉa aspiranto revizitis Skotlandon por peti ĉe la patro la manon de la amatino.

La preĝejo de Sankta Jakobo estis bele ornamita per floroj, kaj multaj geesperantistoj ĉeestis. La pastroj, kiuj faris la solenon edziĝan, estas: Pastro C. J. Jenkins, B.A., kaj Pastro H. B. Nichol, D.B.E.A. La edziĝa aro veturis al kaj de la preĝejo en aŭtomobiloj ornamitaj per Esperantaj standardoj kaj verdaj flagrubandoj. La veturildirektistoj portis bukedojn el blankaj floroj kun verdaj rubandoj. Dum la invititoj alvenis, sakfajfisto, vestita per plena montlanda kostumo, ludis sian marŝmuzikon.

La edziniĝonto, kiu estis kondukata de sia patro, portis belegan robon el blanka atlaso, ornamitan per bela punto (donaĉon de sia fratino), kun vualo super orang-floraĵo. Ŝi estis akompanata de kvar fianĉamikinoj: F-inoj Grayce Esson (sia kuzino), Annie A. White, Annie E. kaj Emma B. Lüders (fratinoj de la edziĝonto). Ĉiuj kvar portis belajn verdajn robojn kaj grandajn nigrajn ĉapelojn kun blankaj rozoj kaj aŭtuna foliaĵo. Ili havis en la mano blankajn vergojn kun la verda stelo ĉe la pinto, kaj longaj verdaj rubandoj. Iliaj donacoj de la edziĝonto estis stelformaj pendaĵoj el oro kaj perloj.

S-ro Lüders estis subtenata ĉe la ceremonio de S-ro Bertram Chatterton, hon. kasisto de la Brita Esperantista Asocio.

Post la preĝeja soleno, S-ro kaj F-ino Munro akceptis la invititojn ĉe sia hejmo. F-ino Munro estis ĉarme vestita, per robo de palmalva koloro kaj nigra kapelo. Ekstere de la patra domo flirtis du standardoj — la Amerika kaj la Esperanta. Ĉirkaŭ 70 geamikoj ĉeestis, inter ili S-ino Lüders, la patrino de la feliĉa novedzo, kaj liaj du fratinoj, kiuj ĉiuj transveturis la Atlantikon por partopreni la feston; Ges-roj Black (geonkloj de la novedzino), Ges-roj Esson, Gordon-Abbot, kaj Miller. Aliaj gastoj (multaj el ili Esperantistoj) estis: Ges-roj Warden, Ford, Page, Wilson, Pringle, kaj Malloch, Pastro kaj S-ino Greeson, Doktorino Isabella Mears kaj F-ino L. Mears, F-inoj Ella D. kaj Agnes B. Deans, Annie Robb, Agnes B. Mackenzie, May Black, Fonce Allwood, Arnott, kaj McLaren (Glasgovo), S-roj McLaren (prezidanto de la Glasgova Grupo), Sidney Miller, Donald McCulloch. Multajn belajn donacojn ricevis la feliĉa paro de la Esperantistaj amikoj kaj aliaj. Gratulaj telegramoj estis senditaj de D-ro De Soto el Rigo, S-ino Wright el Novkastelo, kelkaj malnovaj amikoj de S-ro Lüders el Høvik, Norvegujo, S-ro Hector Munro, frato de la novedzino el Sud-Afriko, kaj de kelkaj samideanoj kunvenintaj en la oficejo de B.E.A. en Londono (Generalo Cox, S-roj Millidge, Mann, Cedric White, kaj aliaj). Toastoj estis proponataj — al la geedzoj, de la patro, S-ro Munro; al la fianĉamikinoj, de S-ro Chatterton, respondita de S-ro McLaren; al Esperanto kaj la Majstro, de S-ro J. M. Warden, F.F.A., F.B.E.A. (prezidanto de la Edinburga Grupo), respondita de S-ro Page; al la patro de la novedzino, de S-ro Stephen Miller. F-ino Esson kantis bele la kanton "Mi konas belan ĝardenon," kaj S-ro Page "Mia Esperantistino."

La novgeedzoj foriris en aŭtomobilo ornamita per la verda standardo, meze de ekpluvego de "konfettoj," kun ĉies bondeziroj por ilia feliĉa estonteco. A. B. M.

Brita Kroniko.

LONDONO.

Dalston.—La "L.C.C." Esperantaj vintraj kursoj en Queen's-road rekomenciĝis tre kontentige, sub la lerta instruado de S-ro G. L. Browne, kun pli multenombra studentaro ol en la pasinta jaro. Plej kuraĝiga estas la fakto, ke la plejmulto el la kursanoj estas tute freŝaj komencantoj sen ia antaŭa scio pri la lingvo. Oni ankoraŭ aliĝas.

Emmanuel.—Nia afero en Camberwell kontentige progresas. Multaj personoj aliĝis la klubon dum la pasinta jaro kaj la nombro da membroj, kiuj ĉeestas ĉiulunde, atingas 25, eĉ dum la lastaj semajnoj 29. Favoris la klubon per vizitoj multaj samideanoj samlandaj kaj alilandaj. Jam okazis kluba mezvintra festo kaj la dua fondotaga festo, kiujn raportis loka ĵurnalo. Ambaŭ aferoj estis sukcesplenaj. La gruporkestro, konsistanta el 16 muzikistoj, estas grava helpo en ĉi tiuj aferoj. Bone estus, se pli da grupoj tiel starigus muzikistan sekcion. Oni daŭrigas uzi la samajn metodojn, kiel lastan jaron, t.e. la instruisto donas lecionon, sekvas kantado, muziko, kelkfoje teatraĵo, kelkfoje parolado de la prezidanto. Oni neniam permesas, ke la klubo dividiĝu en sekciojn, nek ke ĝi disiĝu dum la somero. En Februaro okazos la dua mezvintra festo de la grupo. Multaj el la studentoj de "Oliver Goldsmith" L.C.C. Kurso (S-ro Marshall) daŭrigas la studadon en la klubejo, ankaŭ kelkaj el la unuaj membroj ĉeestis la kursojn.—E. A. S.

Londona Klubo.—La membroj de ĉi tiu klubo en la lasta tempo havis la plezuron akcepti kelkajn alilandajn samideanojn: S-ron Vogler el Hamburg, sur vojo al Penang, Malajolando; S-ron H. van Etten el Parizo, kiu paroladis pri la junula Esperantista movado en Francujo; S-ron G. F. H. Clark el Wellington, Cape Town, kiu donis interesajn sciigojn pri la stato de Esperanto en Sudafriko; kaj S-ron Graham el Porto Rico.

Norda Londono.—Tre sukcesa kurso, sub la multe ŝatata instruado de S-ro M. C. Butler, okazas ĉiumalde en la Tottenham-road L.C.C. Lernejo. Elementa kurso de la 7a ĝis 8.15, supera de 8.15 ĝis 9.30. Aliĝa pago 2ŝ. 6p. por la vintro.

Shoreditch.—La 18an de Oktobro, sub la prezido de S-ro Hon. Gilbert Johnstone, L.C.C., S-ro G. L. Browne faris antaŭ la Shoreditch Y.M.C.A. paroladon kun lumbildoj de la Barcelona Kongreso. Ĉeestis eble 50 personoj. La prezidanto montris sin tre favora al Esperanto, dirante, ke kvankam li neniam antaŭe aŭdis la lingvon, li plene konscias kian utilan rolon ĝi povos havi en la mondo, kaj li certigis, ke li mem lernos la lingvon kaj estonte nepre uzos sian influon sur la Edukada Komitato de L.C.C. (kies ano li estas) favore por Esperanto. La ĉeestantaro videble tre interesiĝis kaj faris viglan demandaron, kiun la paroladanto kontentige respondis. Dum la vespero interesa epizodo okazis. La parolanto montris al la aŭdantaro ekzempleron de nunmonata *Scienca Revuo*, kaj matematikisto ĉeestanta diris, ke li trovas kun surprizo en tiu gazeto ion, kiu diras sin pruvo de la Teoremo de Fermat — teoremo, kiun li kredis nepruvebla. Oni povis certigi al li, ke ĝi estas kredeble valida, ĉar oni en la sama gazeto jam havis diskuton pri tio kaj eliminis eraron el la pruvo, kiu nun ŝajne estos kontentiga. Trovante, ke li povas ricevi "lastajn informojn" per Esperanto, tiu sinjoro matematikista promesis ellerni la lingvon.

Propagandistoj bonvolu noti, ke S-ro G. L. Browne havas dekdu lumbildojn de Barcelono speciale preparitajn por montri la kongreslokojn. Li estas preta fari

paroladojn kun ili en diversaj lokoj se oni pagos al li almenaŭ la veturkostojn. Li ankaŭ konsentos lastkondiĉo pruntedoni la klisojn. Oni skribu al li ĉe 53, Burghley-road, Highgate, London, N.W.

Sutton.—Publika kunveno, aranĝita de la ĉitiea grupo, okazis la 20an de Oktobro, en la grupkunvenejo (*Wesleyan Schoolroom, Carshalton-road, Sutton*), je la 8a vespere. Prezidis S-ro A. Honeysett, vic-prezidanto de la grupo, kiu legis tre interesan kaj fervoran leteron de S-ro R. Sutcliffe, prezidanto de la grupo. S-ro Percy Harris, helpsekretario de la Londona Esperanta Klubo, parolis tre interese dum unu horo pri la historio, progreso, uzo kaj celo de la lingvo. Poste, parolis S-ro Bredall, F.R.G.S. (Croydonano), Esperante kaj angle, pri la Kongreso; S-ro Fairman, Esperante, ankaŭ pri la Kvina Kongreso; kaj S-ro F. Zocher. Dum la kunveno, starigis 10-jara knabeto, kiu flue parolis nian lingvon. Ĉirkaŭ 40 personoj ĉeestis, kiu nombro — pro la pluvega vespero — estis sufiĉe kontentiga. La proksiman ĵaŭdon du novaj anoj kaj unu nova anino ĉeestis la grupon. La 23an de Novembro (mardon) estos parolado pri Esperanto antaŭ la "Guild" de la Kongregacia Kapelo, en la "Lecture Hall," Court-road, Sutton, je la 8a. Parolos S-ro W. W. Mann; enirprezo por neanoj 6p. Ĉiuj interesatoj estas petataj ĉeesti multnombro por montri al la "gildanoj" la vivecon de Esperanto. Pluajn informojn donos la sekretario de la S.E.G. (anoj de la S.E.G. povos eniri senpage — nur per bileto akirebla de la grupa sekretario).—L. C. A.

LA PROVINCOJ.

Accrington.—Ĉi tie nova grupo aliĝis al la B.E.A. Prezidanto estas S-ro Kirkbright; sekretario, F-ino Iddon, 59, *Tremellen-street*. La sidejo de la grupo estas la "Borough Café," 11, *Union-street*.—Oni sciigis ankaŭ, ke la Edukada Komitato en CLAYTON-LE-MOORS, apud Accrington, jam konsentis starigi Esperantan kurson, kiu kunvenas ĉiulunde, fervore sekvata de 20 studentoj.

Bradford.—Per la "Loka Informilo" eldonita de la agema ĉitiea grupo, ni sciigas, ke troviĝas en la centra publika biblioteko en Darley-street preskaŭ 40 Esperantaj volumoj, kaj ke la estraro nuntempe konsideras la aldonon de aliaj verkoj. Sur tablo en la legoĉambro kuŝas ĉiumonate ekzemplero de *THE BRITISH ESPERANTIST*.—La grupo nun rekomencis siajn kunvenojn ĉiŝaŭdajn por la vintro, en la *Temperance Hall, Chapel-street, Leeds-road*, kaj diversaj propagandemuloj faros paroladojn en lokaj societoj, k.t.p.

Brighton and Hove.—La kvina ĝenerala ĉiujara kunsido de ĉi tiu grupo okazis en la klubkunvenejo la 7an de Oktobro. Prezidis S-ro Vagg. La raporto de F-ino Sim, kasistino, montris ke la grupo estas en tre bona financa stato. La sekretario, F-ino Eklund, raportis pri kontentiga progreso dum la pasinta jaro. Sufiĉa nombro da novaj membroj aliĝis kaj la ekskursoj aranĝitaj de la vagada sekcio, malgraŭ la malfavora vetero, estis partoprenataj de multaj personoj. Oni reelektis la oficistojn de la klubo. La vintraj laboroj jam rekomenciĝis, kaj oni ĝojos akcepti ĉiujn samideanojn, kiuj okaze vizitos la regionon.

Coventry.—La 2an de Oktobro, en la Kongregacia Lernejo en Warwick-road, S-ro W. W. Mann faris paroladon pri "Esperanto: a Great World Movement." Pro la neevitebla foresto de la Urbestro — pro malsano — S-ro S. Mellows, Estro de la Edukada Komitato en Leamington, prezidis. S-ro Mellows, aludante la sukcesan kurson nun faratan en Leamington, esprimis la esperon, ke Esperanto ne nur firme fariĝos vivanta lingvo por plenaĝuloj, sed ke la pli junaj en ĉiuj urboj ĝin studos, kaj ke ĝi baldaŭ estos instruata en la ordinara lernejoj. La parolado de S-ro Mann, kiu apogis siajn dirojn per la montrado de multaj interesaj

faktoj, Esperantaj katalogoj, gvidlibroj, k.t.p., plene konvinkis la kontentige multenombrian aŭskultantaron, ke Esperanto estas jam tre grava kaj utila helpilo por tutmonda progresado. Vigla demandado sekvis pri diversaj punktoj, kaj poste la senlace agema sekretario de la Coventry Grupo, S-ro I. H. Wright, raportis pri la tre kontentiga progreso farita dum la jaro, kaj anoncis, ke kunvenoj nun okazas ĉiŝaŭde en pli granda kunvenejo, ĉe la "Mayor's Parlour Cafe." En la fino vendiĝis multaj lernolibroj, k.t.p., elmontritaj ĉe la elirejo. Inter la ĉeestantaro estis kelkaj amikoj el Birmingham, Nuneaton, Rugby, Warwick, k.c. Longaj raportoj aperis en lokaj ĵurnaloj.

Erdington.—Je la 22a de Septembro okazis lekcio pri Esperanto de S-ro F. Hackett, prezidanto de la Birm. Esp. Societo, ĉe Osborne-road Lernejo. S-ro R. B. Batty, prezidanto de la Altgradedukada Komitato, kiu prezidis, forte konsilis la lernadon de Esperanto, tial ke oni fariĝos malpli "insula," malpli obstinega, kaj gajnos envidon en fremdajn lingvojn. Favana artikolo aperis en la *Erdington Monthly Recorder*, kaj kurso jam komenciĝis, kiu okazas ĉiumarde en la supredirita lernejo. Interesatoj skribu al S-ro F. W. Hipsley, 154, South-road, kiu plezure sendos sciigojn. THE BRITISH ESPERANTIST nun troviĝas en la legoĉambro ĉe la publika biblioteko.

Harrow.—La Harrova Societo rekomencis siajn kunvenojn la 13an de Oktobro, en la lernejo, St. Anne's-road. Ĉeestis kuraĝiga aro da entuziasmoj, kaj oni esperas sukcesan sezonon. Ĉiuj samideanoj en la ĉirkaŭaĵo bonvolu skribi al la sekretario (S-ro Long, 27, Fairholme-road, Harrow).

Hobdon Bridge.—Sukcesplena Esperanta kurso antaŭnelonge komenciĝis en la ĉtiea Socialista Klubejo.

Leeds.—La vintra sezono ĉe tiu ĉi societo komenciĝis la 8an de Oktobro, kiam okazis la ĉiujara ĝenerala kunveno. Ankoraŭ denove la membroj entuziasme reelektis S-ron F. L. G. Maréchal, B.A., kiel prezidanton. La ceteraj elektoj estas jene: Vic-prezidantoj, S-roj J. Hedley Ince kaj J. H. Beaumont; kasisto, S-ro S. Mortimer; sekretario, S-ro Sydney J. Holmes, 48, Sutherland-mount, Harehills, Leeds; helpa sekretario, F-ino Briggs; komitato, S-roj Waddington, Blakey, Hoskison, Halstead kaj Ekstein, kaj F-inoj Briggs kaj Arden. La sekretario legis raporton pri la laboro de la societo en la pasinta jaro. La ĉefa okazintaĵo, kompreneble, estis la Dua Brita Kongreso lastan Pentekoston, kies influo ankoraŭ estas sentebla en loka propagandado. Dum la jaro la du ĵurnaloj, *Leeds Budget* kaj *Yorkshire Weekly Post*, ĉiusemajne enpresigis Esperantan kolonon kun lecionoj, kaj tre helpis en la disvastigo de la lingvo Zamenhofa en la regiono. La sekretario nun aranĝas programon de diskutoj, paroladoj, k.t.p., farotaj dum la vintra sezono en la vendreda kunveno. Kelkaj samideanoj el apudaj urboj jam promesis helpi. Oni ankaŭ antaŭlaboras por la ĉiujara festo kun dancado, kiu okazos la 18an de Decembro. En la lunda kunveno de la societo, nova kurso por lernantoj ĵus malfermiĝis kun kontentiga nombro da novaj anoj. Sub la atenta zorgo de nia fervora hon. instruisto, S-ro J. Hedley Ince, ili nepre estos baldaŭ entuziasmaj kaj utilaj anoj de la societo.—S. J. H.

Liverpool.—La 21an de Septembro, okazis la ĉiujara agada kunveno de la Liverpool'a Grupo. Pri la pasinta jaro kaj la financa stato oni prezentis raportojn, kiuj estis sufiĉe kontentigaj. Estis elektitaj por la nuna jaro agema komitato, kiu energie klopodos por propagandi la lingvon kaj daŭrigi la progresadon de la grupo. De nun, la klubo kunvenos ĉiumarde vespere, de 7.45 ĝis 9.30, en la Esperanto Oficejo, 11, Renshaw-street. Ĉiu samideano trapasanta tra Liverpool estas kore invitata veni al la kunvenoj, kaj ankaŭ uzi la servojn de

la Oficejo, kiu estas malfermata dum la tago, kiam la estrino, F-ino M. L. Jones, volonte akceptos kaj helpos la vizitantojn. Vendredon, Septembro 24an, Kolonelo Pollen, revenante de Ameriko, faris al la klubo honoron per vizito. Por bonvenigi lin, speciala kunveno okazis, kiam ĉeestis grandanombre la samideanoj. Nia estimata Prezidanto interese kaj sprite parolis pri sia vojaĝo en Unuigitaj Ŝtatoj kaj Kanado, pri la progresado de Esperanto en tiuj landoj, kaj finante, li fervore instigas la anojn resti fidelaj kaj kuraĝe batali pro Esperanto. Laŭ la invito de la ĉi-tiea grupo, la venonta kunveno de la Lancashire kaj Cheshire Federacio okazos en Liverpool, en la monato Januaro.

Manchester.—En ĉi tiu urbo, Oktobro 16 ĝis 18, okaze de la 62a ĉiujara datrevena festo de la Angla Vegetarana Societo, havis lokon la Dua Ĉiujara Kongreso de la "Internacia Vegetarana Unuiĝo." La angla vegetarana societo, kiu estas la patrino de preskaŭ ĉiuj ĝis nun fonditaj naciaj vegetaraj societoj, en la longa daŭro de sia funkciado jam organizis multajn sukcesajn kunvenojn, sed neniu estis pli sukcesa ol la ĵus okazinta. Ni Esperantistoj eble inklinas kredi, ke nur Esperantistoj scias, kio estas vera entuziasmo internacia. Nu, kio plej frapis tiujn Esperantistajn vegetaranojn, kiuj partoprenis la kunvenojn en Manchester, tio estis la kvazaŭ "Esperantisma" spirito de gefrateco kaj gastameco, kiu regis ĉiujn festojn. Efektive—kiel diris nia Majstro en Barcelono,—estas io tre parenca en la du movadoj: vegetarano estas por tiel diri jam duon-Esperantisto! La kongreso estis vere internacia. Partoprenis delegitoj el Belgujo, Finnlando, Germanujo, Holando, Hispanujo, Svedujo, Usono kaj Esperantujo. Specialan atenton kaj intereson vekis la finlandanoj, altkreskaj nudkapuloj kun bonega fiziko; ili estis trafaj ekzemploj de l' bona efiko de la vegetarismo sur la korpo, kaj apenaŭ ili staris ie minuton sur la strato, kolektiĝis admiranta homamaso. Kaj ili ne estis la solaj vivantaj propagandiloj por sia afero. Ĉiufanke en la kunvenoj oni rimarkis gajajn sanajn vizaĝojn, ne nur tre multe da ĝejnuloj, sed ankaŭ multe da blankharaj kvazaŭ-patriarkoj 60-80-jaraj, kiuj havis la fortan voĉon, ĝojan mienon kaj viglan sintenadon de dudekjaruloj. Sed... ĉi tiu gazeto ne estas vegetarisma propagandejo, kaj mi devas limi min je la Esperanta vidpunkto. Kaj la kongreso estis bonega ankaŭ de tiu vidpunkto! En la malferma agada kunsido sabate, kiun ĉeestis ĉiuj naciaj delegitoj—ĉiuj iom parolis angle—estis unuanime adoptita la jena rezolucio, proponita de S-ro W. W. Mann (delegito por la *Kataluna Vegetarana Ligo*), sekundita de Pastro Prof. J. E. B. Mayor, M.A., D.D. (jam pli ol 25-jarojn prezidanto de la Angla Vegetarana Societo, kaj kiun memoros ĉiu, kiu ĉeestis la Trian en Cambridge), kaj subtenita de D-ro Nyssens (delegito por Belgujo): "Ĉi tiu kongreso, konsiderante la grandan progreson jam faritan de Esperanto, kaj ĝian nekontraŭdireblan utilecon por internaciaj humanaj movadoj ĉiuspecaj, kore rekomendas ĝian studadon al ĉiuj vegetaranoj, kaj oficiale allasas ĝin kiel unu el la lingvoj akceptitaj por uzado en okazontaj kongresoj de la Internacia Vegetarana Unuiĝo." Estas signifoplena fakto ke D-ro Nyssens, subtenante la proponon, diris ke la organiza komitato por la proksimjara kongreso de la Unuiĝo, kiu okazos en Bruselo dum la tiea Uniuersala Ekspozicio, jam aprobe enskribis sur sian tagordon proponon pri la enkonduko de Esperanto. Krom S-ro Mann, estis inter la delegitoj du aliaj Esperantistoj, S-ino Lombard (delegitino por Svedujo), kaj F-ino M. L. Jones, Liverpool (por la *Internacia Unuiĝo de Esperantistaj Vegetaranoj** fondita en Dresdeno), kiu faris varme aplauditan paroladon montrante la parencecon de Esperantismo kaj Vegetarismo. Ankaŭ inter la kongresanoj troviĝis kelkaj Esperantistoj. Fine ĉe la kunveno en la Central Hall

* Interesatoj volu peti informojn de W. W. Mann, ĉe la B.E.A. Enmetu poŝtmarkon por respondo!

london vespere, kiun ĉeestis pli ol 1,500 personoj, la prezidanto, S-ro Edward Carpenter — fama en ĉiuj anglalingvaj landoj pro siaj filozofiaj kaj sociologiaj verkoj — en siaj fermaj rimarkoj parolis aprobe pri Esperanto, kaj varme rekomendis al ĉiuj, partopreni aktive en nia movado. Dum la diversaj amikecaj kunvenoj, multaj interesiĝis kaj promesis lerni la lingvon, inter ili S-ro Albert Broadbent, la amata kaj nelacigebla sekretario de la Angla Vegetarana Societo kaj redaktoro de la *Vegetarian Messenger*. Entute, tre sukcesa propagando, kaj ni esperas, ke jam en la Brusela kongreso en 1910 multaj vegetaranoj per Esperanto interrilatos — se eble! — ankoraŭ pli entuziasme ol nun.

Morecambe.—En la konata loka ĵurnalo *The Morecambe Visitor* nun aperas ĉiusemajne Esperanta kurso, verkita de nia malnova batalanto D-ro J. C. O'Connor, M.A.

Nottingham.—La ĉiujara kunveno de ĉi tiu grupo okazis la 21an de Septembro en la Kafejo Calvert. S-ro F. A. Johnson prezidis. La sekretario kaj la kasisto ambaŭ legis tre kuraĝigajn raportojn pri la grupagado dum la pasinta jaro. Montriĝis, ke multaj novaj membroj estis varbitaj, multlibra biblioteko estis formita, kaj dek anoj sukcese plenumis la ekzamenojn de la N.U.T. Dum la somero la grupo diversfoje ricevis vizitojn de samideanoj el Londono, Manchester, Cheltenham, Hebden Bridge, kaj aliaj lokoj. Post la reelektado de oficistoj kaj komitato, S-ro Goodliffe, ĵus reveninta el Barcelono, prezentis interesan paroladon pri la Kvina Kongreso. — La vintra agado nun tre kuraĝige komenciĝis. Esperantaj kursoj estas kondukataj en la vesperaj lernejoj sub la aŭspicioj de la loka Edukada Komitato. Okazas ankaŭ privataj kursoj, en la ĉefsidejo de la Y.M.C.A. Kurso por blinduloj estas farata en la "Midland Institution for the Blind." La grupanoj ankaŭ faras viglan propagandadon per paroladoj, k.t.p., inter la diversaj debatsocietoj en la regiono.

Portsmouth.—Pro la persista propagandado kaj sistema anoncado dum la pasinta somero multe da novevarbitoj jam aliĝis, kaj estas nun necese lui pli grandan kunvenejon, la *Parish Institute, Fratton-road*, kie la grupa kunsido okazas ĉiumarde. La kursoj — por junuloj kaj plenaĝuloj — estas kondukataj de S-roj Hill, Bryan kaj Ridgewell ĉiumerkrede, en la *Lecture Room, Chesterfield-terrace*. La malferma kunsido de la kunvenaro okazis la 12an de Oktobro, kiam oni skizis tre allogan programon por la sezono, kiu konsistos, interalie, el debatoj, lumbildaj lekcioj, muziko kaj ankaŭ "vespero" aranĝita de S-ro Mare, kiu ĉeestis la Barcelonan Kongreson. Oni atendas grandajn okazaĵojn!

Rugby.—La dum la somero fondita societo nun kalkulas tridek geanojn, kaj ŝajnas promesi viglan propagandon en la urbo. La societo kunvenas ĉiumarde je la 8a, en The Social Rooms sur Little Church-street. La 16an de Oktobro okazis kunveno, kiun prezidis S-ro J. C. Bennett. Pli ol kvardek ĉeestis kaj atente aŭskultis la paroladon de S-ro I. H. Wright, sekretario de la Coventry'a Grupo, pri la Esperantismo. Priparolinte la la statempan kreskadon de nia afero rilate al la turismo kaj la komerco, li kore invitis ĉiujn en la mondfrataron de la Esperantistoj. Post dankesprimoj, kaj ekspozicio de ĵurnaloj, korespondaĵoj, k.t.p., la kunveno finiĝis per kantado de "La Espero." La sekretario, S-ro E. Tippet, 65, *York-street, Rugby*, invitas la aliĝon de ĉiuj interesatoj.

St. Albans.—Je sabato, la 25an de Septembro, okazis en Dear's Hotel la kvara ĉiujara kunveno de la Esperanta Societo de St. Albans, sub la prezido de S-ro J. Catton. La sekretario raportis pri la progreso farita dum la pasintaj monatoj, kaj diris, ke ĉiufanke en la

urbo nun montriĝas vekigo de intereso pri Esperanto. Post la agada kunsido okazis bonega koncerto organizita de la membroj. Tre ŝatata programero estis parolado legita de la sekretario, "The Birth and Growth of Esperanto and Esperantismo." Interesa ekspozicieto de Esperantaj libroj, gazetoj, poŝtkartoj, k.t.p., logis la atenton de multaj vizitantoj. Ĉirkaŭportado de refreŝigaĵoj kaj frandaĵoj finis tre sukcesan festeton, kiun bone raportis la urbaj ĵurnaloj. Kiel rezultato nun fondiĝis, en la domo de la sekretario, kurso, kiu kunvenas regule ĉiulunde je la 8a vespere.

Sheffield.—S-ro Maurice Pearson pro multeco de okupado devis nun forlasi la oficon de hon. sekretario de la Sheffield Esperanta Societo, kaj la ŝarĝo de la propaganda kaj alia laboro, antaŭe portita de li sola, estas nun dispartigita inter la jenaj membroj de la komitato: S-ro John Merchant (prezidanto), S-ro Maurice Pearson (kasisto), kaj S-ro Albert Hall (sekretario, 33, *Firth-park-avenue*). S-ro Pearson estas la pioniro de Esperanto en Sheffield, la patro de la loka societo, kaj unu el la plej fervoraj kaj energiaj propagandistoj, kiuj iam portis "ŝlosilaron." Sub lia instruado komenciĝis antaŭnelonge en Sheffield Esperanta kurso kun 40 lernantoj.

Southport.—Oktobro 4an, en la Imperial Kafejo, S-ro Iddon paroladis pri "Scarborough kaj ĝiaj ĉirkaŭaĵoj kaj vidindaĵoj," kun lumbildoj; la kliŝojn bonvole pruntedonis la London and North-Western fervojaj estroj. S-ro Foster funkciigis la lanternon kaj pruntedonis ĝin. La bildoj estis belegaj kaj la amikoj, kiujn la grupanoj invitis, aprobis kaj laŭdis ilin, kaj samtempe ĝuis la belsonan karan lingvon.

Stoke-on-Trent.—Tre interesa parolado, farita de nia bonekonata samideano S-ro Sydney Taylor el Buxton, okazis ĉi tie la 7an de Oktobro, en la "Victoria Institute." Ĉirkaŭ 100 personoj ĉeestis. Trafis skizinte la vastan progresadon, kiun senĉese faras nia movado, S-ro Taylor per bildoj en tre agrabla kaj klara maniero klarigis la strukturon de la lingvo, kaj montris diversajn vidaĵojn pri la Tria Kongreso en Kejmbriĝo. — La loka grupo nun denove kunvenas ĉiumarde en la Victoria Institute, de la 7.45 ĝis 9.45. Ĉiuj izolitaj samideanoj en la "Porcelaneja Regiono" estas kore invitataj aliĝi. Skribu al la sekretario, S-ro H. Tomlinson, 74, *Neville-street, Oak Hill, Stoke*.

Torquay.—S-ro Richard Sharpe, kiu jam dum la pasintaj monatoj vigle klopodadis pri la disvastigo de Esperanto en Torquay, tute ne intencas lasi la propagandon ekdormi dum la vintro. Ni rimarkas kun plezuro ke krom liaj interesaj artikoloj en la *Torquay Times*, nun aperas regule kurso de Esperantaj lecionoj en la *Torquay Directory*. Li ankaŭ donas lecionojn ĉiusemajne en sia domo en 14, *Hesketh-crescent*. Interesatoj estas kore invitataj kunhelpi pri la formado de grupo. La 30an de tiu ĉi monato, S-ro Sharpe parolados pri Esperanto en la *Natural History Museum*.

Wakefield.—La 30an de Septembro, S-ro J. T. Holmes, la energia sekretario de la Bradford'a Grupo, donis en la "Church Institute," Wakefield, sian propagandan paroladon ilustritan per lumbildoj, multajn el kiuj li mem preparis. La proksiman merkredon ni komencis la vintrajn kursojn, kiam ĉirkaŭ dek novaj anoj aliĝis al la grupo. La 20an de Oktobro, post mallonga unuagrada kurso, S-ro Percy Brooks faris Esperantan paroladon pri sia vizito al la Kvina Kongreso. Laŭ vicoj la prezidanto, F-inoj M. Gilderdale, Edith Gill kaj S-ro G. W. Brooks tradukis anglan por la komencantoj, kiuj ĉeestis. En la sama kunveno la prezidanto disdonis la atestojn de la Ĉambro de Komerco gajnitaĵojn de kvin grupanoj ĉe la printempaj ekzamenoj. — La ĉefa loka ĵurnalo, la *Wakefield Express*, presigis bonan raporton de la Barcelona Kongreso verkitan de la grupsekretario.

Windermere.—Laŭ peto de la sekretario de l' ĉitea filio de la N.U.T. (Nacia Unuiĝo de Instruistoj), nia fervora amiko S-ro C. D. Baxandall la 17an de Oktobro faris, en "St. Mary's Girls' School," paroladon pri Esperanto, antaŭ multnombra aŭskultantaro. Viva demandado kaj diskutado sekvis, kaj poste multaj lernolibroj vendiĝis inter la instruistoj. Bona raporto aperis en la *Westmoreland Gazette*.

SKOTLANDO.

Edinburgo.—La Lüders-Munro-geedziĝo, pri kiu oni raportas en alia kolono, estis la ĉefa okazintaĵo de Oktobro en tiu ĉi parto de la Esperanta mondo.—Por honori la viziton de D-ro. Pollen ĉarma vespermanĝo okazis en la restoracio "F. kaj F.," laŭ la invito de S-ro Prezidanto Warden, en kiu, krom aliaj, S-ro Lerber el Neuchatel partoprenis.—S-ro Lüders el Filadelfio salutis la grupon je ĝia malferma kunveno; kaj je la dua kunveno kelkaj el la 12 Edinburgaj ĉeestintoj priskribis la Kongreson Barcelonan.—Oni proponis Nacian Feston de la jubileo de D-ro Zamenhof, okazontan en la Edinburga Kafejo, 70, *Princes-street*, je la 15a de Decembro. Tiuj, kiuj intencas ĉeesti, bonvolu sciigi al la sekretario, S-ro Page.

Glasgovo.—La laborado de la ĉitieuloj komenciĝis la 4an de Oktobro per parolado publika pri Esperanto de S-ro J. M. Warden el Edinburgo. La 13an de la sama monato alparolis la societon S-ro Andrew Wilson, ankaŭ el la Edinburga Societo. Li priskribis siajn aventurojn ĉe la Barcelona Kongreso kun tiom da riĉa humoro, ke la atento de la ĉeestantoj estis tute kaptita dum unu horo kaj duono. Rimarku la novan sidejon de la societo: *Christian Institute, 70, Bothwell-street*. Kunvenoj ĉiulundon vespere, je la 8.30. Kursoj okazas tiun vesperon kaj ĵaŭdon, gvidataj de S-roj Fyfe kaj Cuthbert.

LA FEDERACIOJ.

Jorkŝira.—La Jorkŝira Federacio de Esperantistoj kunvenis sabaton p.m. la 24an de Oktobro, en la Temperance Hall, *Princess-street*, Huddersfield. Ĉirkaŭ 60 samideanoj ĉeestis, reprezentante 14 grupojn. Samideanoj el St. Helens kaj Nottingham ĉeestis kaj salutis la Jorkŝiranojn en la nomo de siaj grupoj. La regularo por la nova federacio estis starigita, sed pro manko de tempo estas neeble elekti la oficistojn, tial oni petis, ke S-ro Maréchal konsentu esti la sekretario ĝis la Januara kunveno, kiu okazos en Bradfordo laŭ la invito de la Bradforda Grupo. S-ro Maréchal afable konsentis. S-ro J. H. Fitton (Huddersfield) estas elektita unuanime kiel sekretario sub la C.P.K. Post bonega temanĝo, la dua ĉiujara festo de la Huddersfielda Grupo okazis. Ĉirkaŭ 200 personoj ĉeestis. Post la kantado de "La Espero," F-ino H. Cotton, prezidantino de l' Huddersfielda Grupo, per bone elektitaj vortoj bonvenis la ne-Esperantistojn kaj donis al ili informojn pri la progreso de la movado en Huddersfield kaj ĉirkaŭaĵo. Ŝi diris, ke nun troviĝas ses Esperantaj kursoj (enhavantaj 140 anojn) por la lernado de la kara lingvo kaj la grupo nun havas 40 anojn. Poste ŝi salutis en la nomo de la grupo la samideanojn el aliaj urboj. Dum la vespero, S-ro F. J. West (St. Helens) kaj S-ro P. Brooks (Wakefield) faris bonegajn propagandajn paroladojn, kaj F-ino J. Fielding kaj S-roj Brooks kaj Fielding kantis tre lerte kaj ŝatinde kaj ricevis korajn aplaŭdojn. La ĉeestintoj ĝuegis la komedion "A Norman Conquest," tre lerte ludatan de S-ro F. Clarkson (Percy) kaj F-ino J. Fielding (Effie) kaj Fino H. Cotton (Renée). Du horoj kaj dancado ankaŭ estis eroj en la tre agrabla programo, kaj ĉiuj konsentis, ke la festo estis grandega sukceso.—W. H. H.

London.—On Thursday and Friday, December 16 and 17, the London Federation of Esperantist Societies will hold at St. Bride's Institute, Ludgate-circus, a **Bazaar**, the proceeds of which will be devoted to the propaganda of Esperanto in the London District. There will be an attractive display both of Fancy and Useful Goods, presented by members of the various Esperanto Groups, several of which are having their own special stalls. In conformity with legal requirements, no charge will be made for admission; but it is trusted that friends will make a point of purchasing something when once inside! Buyers will not be expected to pay for articles at the immoderate rates usually asked for at bazaars. All articles will be marked at reasonable prices, though, of course, any customer who wishes to pay more will be at perfect liberty to do so! Among the special features will be an Art Stall, arranged by the Esperantist Vagabond Club; a Confectionery Stall, where may be purchased Home-made Sweets, Cakes, &c., just the things for Yule-tide parties; Mr. C. P. Isaac will conduct a "Dutch Auction" in Esperanto; visitors on the look-out for Christmas presents suitable for fellow Esperantists will find everything they require in the varied selection of Esperanto specialities which will be displayed, and a comprehensive show of Esperanto Text-books, Literature, and Gazettes will be on view for the benefit of the large number of non-Esperantist friends (*esperable Esperantistoj!*) whom enthusiastic *samideanoj* will have brought along with them to see what rapid progress is being made by the *kara lingvo* throughout the world. *Lertuloj* will be at hand to give any information desired. Of course there will be numerous side-shows, for entrance to which a slight charge will be made. Miss Walker is arranging for Living Waxworks; Mr. Percy Harris will give demonstrations of Wireless Telegraphy; an experienced Esperantist Palmist will divulge the mysteries of the past, present, and future; &c., &c., &c. In short, there will be attractions galore. Many Esperantists are already working keenly to make the Bazaar a thorough success; but the Federation trusts that ALL SAMIDEANOJ in London will also give their hearty co-operation, and by their support aid materially in the spread of Esperanto and Esperantism in the metropolis. It therefore heartily invites YOU to be present on this occasion. Bring your friends with you; let them feel something of that Esperantismic joy and enthusiasm which abounds wherever Esperantists gather together for the great cause, and the Bazaar will be AN IMMENSE SUCCESS!

Important Appeal from Miss Lawrence.

Dear Esperanto Friends,—Above you will see a notice of the **London Bazaar**. May I earnestly ask for help in making it a success? Full well I understand that a bazaar in London cannot apparently help our propaganda in the country, but yet a meeting in the central city of a land does often get wide notice, and people come who belong to other neighbourhoods. Each year we have tried to organise some special gathering, and this time we have thought a bazaar would attract most notice. Like most Esperantists, we London women are too busy for much sewing, so I ask any of our country friends, who have just a little time, to help us, even if only by sending one article. Any gift will be gratefully accepted, and should be sent to Mrs. Sheehan, care of the British Esperanto Association, 133-136, High Holborn, London, W.C. Those of you who know my keen interest in our Esperanto cause will, I know, forgive me for writing this, even though you cannot help.—Yours, in our common work, E. A. LAWRENCE.

La Traduko de la Sankta Biblio.

Rilate la Novan Testamenton, mi havas la honoron raporti, ke la laboroj de la komitato, kreita en Leeds, kontentige progresas.

Mi povas prezenti la ĝisnunajn rezultatojn en tri grupoj. *Grupo A* konsistas el la pecoj, kiuj estas jam korektitaj kaj pretaj por presado, escepte rilate skriberarojn kaj kelkajn specialajn vortojn, kies traduko estas ankoraŭ diskutata, ekz. *grace, resurrection, ministry*. En *Grupo B* troviĝas pecoj, kiuj nun estas en mia tirkesto, atendante ekzamenon. *Grupo C* enhavas la pecojn, kiuj estas en la manoj de tradukantoj aŭ almenaŭ promesitaj.

A. Agadoj de la Apostoloj, ĉapitroj i.-ix. ; Epistoloj al la Filipianoj, la Hebreoj, de Sankta Jakobo.

B. Agadoj de la Apostoloj, ĉapitroj x.-xvii. ; Epistoloj al la Korintanoj I., al Filemono, de Sankta Johano I., II., III. ; La Apokalipso.

C. Agadoj de la Apostoloj, ĉapitroj xviii.-xxviii. ; Epistoloj al la Romanoj, la Korintanoj II., la Efesanoj, la Koloseanoj, al Timoteo I., de Sankta Petro I., II.

Oni rimarkos, ke la Evangelioj mankas al tiu ĉi listo. Pri ili sin prezentas problemoj. La tri "sinoptaj" Evangelioj postulas komunan laboron : ĉar la paralelaj sekcioj devas esti tiel tradukitaj, ke la vorta sameco estu konservita, kaj la vorta malsameco estu montrita. Pri la Evangelio de Sankta Johano okazis dubo rilate la uzon de Amerika traduko, kiu estos eldonita en libra formo en Usono antaŭ la fino de tiu ĉi jaro.

Mi esperas, ke la diritaj problemoj estos bone solvitaj.

Mi ankaŭ havas la plezuron raporti, ke la komitato de la "British and Foreign Bible Society" estos preta favore konsideri la eldonadon de Esperanta Biblio, kondiĉe ke la traduko havu sufiĉe da garantio pri ĝusteco kaj bonstileco.

JOHN CYPRIAN RUST.

Soham, Anglujo, la 25an de Oktobro, 1909.

Grava Alvoko al Alilandaj Esperantistoj!

KURSO DE LA JAPANA LINGVO EN ESPERANTO,

speciale verkota por Eŭropanoj,

monata aldono de *Japana Esperantisto*, 16 paĝa, 10 x 26 cm., jarkolekte 192 paĝoj kun luksa kovrilo.

Abono por abonantoj de *J. E.* 1.00 yen = 2.60 fr.

(Kune kun *Japana Esperantisto* 3.00 „ = 7.70 „)

Abono nur por aldono... 1.60 „ = 4.00 „

Se ni ne havos 200 abonantojn minimume en la fino de Decembro, ni ne povos plenumi tiun ĉi entreprenon, kaj tiam por jam ricevitaĵ abonoj ni sendos *Japanan Esperantiston* sinsekve dum duonjaro (por 1 yen) aŭ, laŭ prefero de la abonintoj, iajn Esperantajn librojn egalvalorajn laŭ la katalogo de Librejo de Esperanto, 15, rue Montmartre, Paris, Francujo.

Por la plenumo de tiu ĉi entrepreno, nepre necese estas, ke ni estu helpataj de ĉiulandaj samideanoj per tuj abono kaj varbado de abonantoj.

Ĉar la aldono ne estos presata supernombre, ni avertas, ke por abonoj venintaj post Decembro, ni ne povos garantii ĝian liveradon.

Karaj samideanoj, helpu nin, abonu tuj al *Japana Esperantisto* kun aldono!

Kun tre profunda malĝojo ni ĵus eksciis pri la morto sub ĥirurgia operacio la 27an de Oktobro de nia kara amiko kaj kunlaboranto MAJOR-GENERAL GEORGE COX, vic-prezidanto de la B.E.A. kaj verkinto de "Grammar and Commentary on the International Language Esperanto" kaj de aliaj verkoj.

Al la Surdmutuloj kaj Surduloj.

Samideanoj,—Ni, subskribintoj, petas al ĉiu interesato, ĉu surdmutulo aŭ instruisto surdula, skribi al unu el ni por aranĝi pri fondo de Ligo Internacia. La celo estas rondirigi manskribitajn gazetojn por interŝanĝado de ideoj kaj diskutado pri niaj aferoj kaj nia stato. Oni skribu multope, por ke la afero plene sukcesu, oni estu certa ricevi tujan respondon. Cetere ni povas anonci, ke ni havas provizoran provon de novaj gestoj por la supersignitaj literoj en la manalfabeto.

Adresu ĉiajn komunikaĵojn al

JOHANO BURROWS,

21, Home Farm-road, Drumcondra,
Dublino, Irlando,

aŭ

LEONARDO A. MOTLER,

ĉe S-ro J. W. Newton,

34, Claremont-road, Alexandra-park,
Manchester, Anglujo.

Britaj Samideanoj kaj Parlamenta Re prezentado.

Ĉiuj signoj almontras al la alproksimiĝo de ĝenerala elektado de Parlamentanoj, kaj mi proponas, ke ĉiu Esperantisto kiu havas parlamentan elektovoĉon, skribu al ĉiu kandidato por sia distrikto kaj demandu al li, ĉu li volus subteni leĝprojekton por igi deviga la instruadon de Esperanto en ĉiuj publikaj lernejoj? Ĉar Esperantistinoj ne ankoraŭ havas voĉdonrajton, mi konsilas al ili, ke ili decidigu edzon, patron, aŭ fraton fari same. Oni povos ankaŭ fari tiun demandon buŝe al la kandidatoj en publikaj kunvenoj. Tiamaniere Parlamentanoj baldaŭ interesiĝus pri nia afero kaj ili baldaŭ eltrovus, ke estas taksebla valoro en la Esperantistara voĉdonado.

Bone mi scias, ke nia Esperantismo estas nepolitika, sed tio nur rilatas al la eksteraj aferoj kaj ne al nia afero mem. Nia celo estas igi uzata nian lingvon en la tuta mondo. Sed, se ni devas nin apogi nur sur individua varbado kaj maloftaj kongresoj, pasos multe da tempo, antaŭ ol ni atingos nian celon. Sed farinte la Esperantan voĉrajton tiel grava, kiel tiu de la Irlandanoj aŭ kontraŭalkoholistoj, ni baldaŭ atingos seriozan konsideradon kaj eble leĝprojekton pri deviga instruado en la lernejoj. La aliaj Eŭropaj registaroj baldaŭ sekvos la britan ekzemplon kaj ni vidos plenumita dum nia vivo tion, kio alie postulos eĉ centojn da jaroj. La ĝeneralaj elektadoj ne okazas ofte; nun estas la oportuna okazo! Skribu pri nia afero. Se tio ne faros bonon, tio ne faros malbonon.

Edinburgo.

WM. MORRISON, F.B.E.A.

Grava Soligo.—Al tiuj niaj alilandaj samideanoj, kiuj sin interesas je la scienca flanko de la arto de doma kaj urba lumigado ni sciigas, ke la *Illuminating Engineering Society* (Societo de Inĝenieroj pri la Lumigo), antaŭnelonge fondita en Londono, sub la prezidanteco de la bone konata scienculo, Prof. Silvanus P. Thompson, D.Sc., F.R.S., celante la eble plej multe da internacieco en la traktaĵoj al ĝi prezentotaj, aprobas la uzon de Esperanto kiel lingvo, en kiu estas permesate alsendi verkaĵojn. Ĉar la societo jam posedas multe da anoj neanglaj, espereble ĉi tiu decido faciligas nemalmulte la komunikiĝadon inter ili kaj la societo. La sekretario estas S-ro L. GASTER, 32, Victoria-street, Westminster, Londono, de longe konata kiel redaktoro de la ĵurnalo *The Illuminating Engineer*. Ni deziras plenan prosperon al la societo, kiu promesas esti tre grava aldono al la aro da intelektaj progresiloj de la mondo. Helpu ĝin ĝia elekto de helpa lingvo!

Post-Congress in Valencia.

SEPTEMBER 14-16, 1909.

On the official standard of our Esperanto Congresses alongside the name of Barcelona should be written up in golden letters that of Valencia. For indeed the Post-Congress in Valencia formed the concluding festival — an essential part — of the never-to-be-forgotten Fifth Congress. With joy and satisfaction we have noticed how, in Barcelona and Valencia alike, the authorities and the people received us with equal enthusiasm and hospitality. The party which set out for Valencia on the morning of September 14 must have numbered some 120 Congress-members. Besides Dr. Zamenhof and his wife, General and Madame Sébert also responded to the invitation of the Valencians, and Mr. and Mrs. Moscheles, Herr Mybs, Baron de Ménil and Professor Bourlet also took part. The journey in itself was from the very beginning a triumphal procession. Wherever the train stopped, Esperantists were assembled on the platform to do honour to the *Majstro*. In Tarragona, the Mayor came forward with the Esperanto Group and presented Dr. Zamenhof with a magnificent album of views of the town. The Esperantists of Benicarló, among whom were many workmen, were gathered in large numbers in the station, and on our arrival sang with great enthusiasm the Esperanto hymn. Madame Zamenhof and Madame Sébert were presented with fine bouquets, and we other Esperantists also received flowers from charming Spanish maidens. So the train proceeded, along the shore of the deep-blue Mediterranean, until we reached Sagunto, where another surprise awaited us. The Sagunto Esperanto Group presented Dr. Zamenhof with a large box of splendid oranges, and distributed oranges and orange-blossoms among the excursionists. All this, however, was but a prelude to the reception given—in Valencia. Even as the train steamed into the station, a military band struck up "La Espero." Among those assembled to meet us, beside numerous Esperantists and non-Esperantists, were the chief of the municipal authorities, who gave Dr. Zamenhof a right joyful greeting. The salutations over, the visitors proceeded in a long procession of carriages, escorted by a large troop of cavalry with helm-plumes gaily waving, through the town to the Palace Hotel. The way was lined on either side by the townsfolk, who saluted Dr. Zamenhof as he passed with jubilant applause. At the Palace Hotel, where Dr. Zamenhof was to stay, the façade was adorned with a large Esperanto flag, flanked by two big shields made entirely from flowers and bearing the inscriptions, "Vivu Dr. Zamenhof" and "Vivu Esperanto." Here further courtesies were exchanged, during which a crowd gathered in front of the hotel and greeted the *Majstro* with a storm of applause whenever he showed himself on the balcony. In the evening the ceremonial reception took place in the Exhibition, a marvel of arrangement. The large hall, richly ornamented with Esperanto flags, was full to overflowing with Esperantists and those who, though as yet not Esperantists, certainly soon would be, after these days of festival. A very imposing picture was formed as Dr. Zamenhof, preceded by several members of the Council gorgeously robed in red, and accompanied by the Mayor and a large company of gentlemen, many of them in uniform, stepped on to the platform amid loud applause. After a picked choir had rendered the very effective Exhibition hymn, short speeches welcoming the Esperantists, and above all Dr. Zamenhof and his wife, were made by Captain-General Inglada, the President of the Exhibition, and the Mayor of Valencia. The *Majstro* then rose to thank the Spaniards in the name of all Esperantists for the hospitality and enthusiastic

welcome they had accorded to their visitors. He finished his speech with a loud "Vivu Valencia," to which Captain-General Inglada, as he translated the speech into Spanish, added "Vivu Zamenhof," the words being taken up enthusiastically by all present. "La Espero," sung in chorus by the audience, concluded this most enjoyable meeting of welcome. Afterwards most of the Esperantists went to the Exhibition theatre to see a performance of "Aïda," for which a large number of tickets had been placed at their disposal by the management.

The next day was spent by the Congressists in looking round the town, genuinely Spanish in character, and in visiting the extremely interesting exhibition. At 6 the same evening was held the Congress meeting, under the presidency of Señor Aquilar. Captain Inglada read various telegrams and letters, among them one announcing that the Spanish Government had decided to confer a high distinction on Dr. Zamenhof, by naming him Commander of the Order of Isabella the Catholic. This announcement was, of course, received with joyful acclamation. Then followed speeches from the delegates of all the different nationalities present and of several Spanish Esperanto societies. The meeting closed with a few hearty words of thanks and farewell by Dr. Zamenhof. Later on a bright little dance took place in the Casino rooms.

On the Friday the greater number of the Congressists went off to the little town of Sagunto, to see the ancient Roman fortifications and theatre there. The municipal authorities were at the station to welcome the visitors, who then proceeded to enjoy the glorious landscape and admire the fortifications. Here an unfortunate incident occurred, one of the old Roman walls giving way under the weight of a group of sightseers, one of whom, S-ro Mattes, was rather seriously hurt. An exhibition of Spanish dances and a firework display had been arranged for the evening, but could not take place owing to the rain. Instead, a dance was again held in the Casino, and afterwards the Esperantists went over to the splendid gala hall at the Municipal Palace, whither the authorities had invited them to "tea." In place of the "tea," however, there was abundance of champagne and a well-laden buffet, so that soon, despite the bad weather, everyone was in the brightest of humours. Dr. Zamenhof expressed the thanks of the *Esperantistaro*, Professor Bourlet spoke on behalf of the foreign Esperantists, the Mayor said how glad he was at their visit, and cries of "Vivu Valencia" and "Vivu Esperanto" were heard on all sides. Back to the Casino, one last waltz, yet again the Exhibition hymn and "La Espero," and the happy festival days were at an end. At the station the next morning, all the Spanish friends, Aquilar, Piño, Peregordo, and others, together with the Mayor, were once more assembled to see us off; for the last time the Esperanto hymn was sung by the Spaniards and the departing visitors, and then, amid deafening shouts of "Vivu," the train drew away for the North. Our hearty thanks to all those who worked so hard for the success of the Post-Congress, especially to the secretary, friend Piño! Thanks also to the management of the Exhibition and to the Municipality, thanks to the Valencians and to the charming Valencian "señoritas," and thanks to the Press, which gave such full and sympathetic reports of the festival! The Barcelona-Valencia Congress will never be forgotten.

Laŭ D-ro Arnhold en "Germana Esperantisto."

Dana Tajloro deziregas Okupadon ie en Anglujo, aŭ de la komenco de la jaro 1910 aŭ de la fino de Februaro. Ĉiuj informoj kune kun fotografiaĵo haveblaj ĉe MARTIN BOEGH, Grounegade, Vejle, Danmark. (60)

Esperanto Progress Abroad.

Austria.—GRAZ : S-ro Geier is vigorously propagating Esperanto in the Austrian Press. Thirty-five articles written by him for newspapers in Styria, Carinthia and Salzburg have called forth numerous inquiries.—The foundation of several new groups and courses is announced by *Informaj Raportoj*, the official organ of the Austro-German Esperantist League.

Belgium.—At the Grand Universal Exhibition to be held in BRUSSELS in 1910, there will be a section for the more important international associations and institutions, arranged by the Belgian Government itself. Among the associations included will be the *Esperantista Centra Oficejo*, which will exhibit a comprehensive collection of Esperanto publications and information relative to the history and progress of Esperanto.—Esperanto is meeting with considerable support in educational circles in ANTWERP. On June 24, Mr. K. Weyler, Director of Urban Institute No. 2, speaking on Esperanto before Dr. V. Desguin, Sheriff of Public Instruction, and the Improvement Council of Higher Education, proposed that the language should be introduced into the public schools. The special committee formed to consider the matter gave a most favourable report, and unanimously decided to recommend the proposal to the Corporation.—New groups and courses are announced in ARENDONK, BRUSSELS, BORGERHOUT and LIÈGE.—His Highness Baron Ruzetteg de Basseghem, Governor of Eastern Flanders, has accepted the hon. presidency of the BRUGES Esperanto Society. By special request, an Esperanto course is being conducted by S-ro Witteryck for the "Association of Bruges and District Teachers."

Bohemia.—The First Bohemian Esperantist Congress took place in PRAGUE during the last week in September. The Congress, which was organised by the Bohemian Esperantist Union, lasted for three days, and was taken part in by upwards of 500 visitors from Bohemia, Moravia, Silesia, England, Germany, Poland, Denmark, Servia, Bulgaria, Sweden, and France. The Bohemian Esperantists, represented by forty-six societies, and foreign Esperantists, represented by twelve delegates, by their enthusiastic and easy use of the language fully convinced the public that Esperanto is already a great world-movement worthy of the support of all. The daily Press, German as well as Bohemian, published glowing full-page reports of the gathering, which, under the auspices of the Town Council and the presidency of the National Commercial and Industrial Committee, roused on all sides great curiosity and interest in regard to Esperanto. Many important general and specialist meetings were held. The most important step taken was the decision—in view of the fact that the "World-Congress" would be held in 1910 in Washington—to invite Slav Esperantists (Bohemians, Russians, Poles, Slovaks, Servians, Choriats, Croats, &c.) to assemble next year at PRAGUE for a Pan-Slavic Esperanto Congress. Photographs of congressists, groups, &c., were published in many illustrated papers and reviews. In the well-known "Topič" Hall the Bohemian Esperanto Union arranged an exhibition, one of the attractions of which was a big labyrinth with walls covered by more than 10,000 picture-postcards, collected by Bohemian Esperantists. On the second day of the Congress, Zvikov's "Hobgoblin," translated into Esperanto, was performed in the Tritima Theatre. Several eminent Bohemian artistes took part in the opening concert on the 26th: the blind composer Suda from Plzen, the twelve-year virtuoso J. Weinberger, and the famous violinist B. Sich. The whole Congress was a splendid success—"a Barcelona in miniature"—and will certainly do much to help the diffusion of Esperanto in progressive Bohemia.—G. S.

Brazil.—THE LATIN-AMERICAN MEDICAL CONGRESS, which met in August at Rio de Janeiro, was a very successful gathering, many foreign delegates taking part in the proceedings. On the proposal of Messrs. E. Backheuser, A. C. Fernandes and R. E. Geyer, the members of the Congress voted that Esperanto be used for medical works and transactions of an international character.

France.—Our French *samideanoj* are once more in full swing with their winter activities. A few weeks ago striking orange-coloured placards posted up all over the city announced to Parisians that Esperanto classes were beginning again, and now in PARIS and district alone some ninety-seven courses of lessons are proceeding weekly in the evening schools.—Among the important Parisian daily papers which have lately published articles in favour of Esperanto are *L'Eclair*, *Le Figaro*, *Le Temps*, *Les Nouvelles*, *Les Débats*, *Le Journal du Peuple*, *Le Radical*, *L'Illustration*, and, last but not least, *Le Petit Parisien*, in which the famous aeronaut, M. Archdeacon, a fervent Esperantist, is writing regularly on the advantages and utility of the language.—Much interest is being manifested by the thousands of visitors who daily pass through the Aerial Locomotion Exhibition in the *Grand Palais*, in the Esperanto exhibition organised by the *Librairie Esperanto*. At the same stand may also be purchased works on aviation, parts of aeroplane models, ball-bearings for flying machines, &c., manufactured by an important firm interested in Esperanto.—The National Congress of Hairdressers' Syndicates, meeting at GRENOBLE on September 13-15 last, unanimously passed the following resolution, which has been passed on to the Central Federal Council: "The Congress expresses its desire that the Auxiliary International Language Esperanto be studied and used in the Syndicates."—The *Normanda Stelo* reports the following interesting occurrence: A Dutch sailor, injured in CAEN Harbour, was taken to the hospital. There neither doctors nor nurses could understand the language he spoke, and he himself was ignorant of French. Fortunately, one of the attendants spoke to him in Esperanto; the injured man immediately smiled, and replied in the same language. Thanks to Esperanto, the doctors were able to communicate quite easily with their patient, and soon effected a recovery.

Germany.—During August, eight Swedish schoolgirls, in the company of S-ro Backmann, and his wife, a teacher from Helsingborg, by means of Esperanto made a trip through Germany. The caravan, which was looked after along its route by the U.E.A., visited Copenhagen, Kiel, Hamburg-Altona, Hanover, Magdeburg, Leipzig, Dresden, Berlin and Lübeck. The girls were most hospitably received in every town, and with their picturesque national costumes and lively Esperanto speech attracted considerable attention to our cause. It is proposed to arrange a return visit of German schoolgirls to Sweden next year.—Beside the Swedish caravan, there visited BERLIN during August many other foreign Esperantists from Bulgaria, Bohemia, Russia, Servia, &c., who during their stay were shown round the city by local *samideanoj*. A propaganda meeting organised by the Central Propaganda Bureau led to the starting of Esperanto courses, taken part in by upwards of 200 persons.—S-ro Schwarz has succeeded in founding a "Theatrical Artistes' Esperanto League," to facilitate international relations between artistes and managers of theatres where they are seeking engagements. The official organ of the League, which is receiving hearty support in theatrical circles, is *Das Programm*, a gazette which has a wide circulation among members of the profession.—DRESDEN: "Hüttig, Ltd.," the leading firm in Germany for the manufacture of photographic apparatus, has just issued an Esperanto edition of its

catalogue; 10,000 copies have been printed. Those who wish to possess this elegant fifty-page booklet may receive same post free on application to "Hüttig, Ltd.," *Dresden-Striesen, Schandauerstr. 76.*—Another Workmen's Esperanto Club has been started in FRANKFURT.—MÜNSTER: A propaganda speech by S-ro Kracht on Esperanto, in the Higher Commercial School, has resulted in the formation among teachers and pupils of a large Esperanto group.

Holland.—The October number of *La Holanda Pioniro*, which is henceforth to appear in newspaper form, gives good news of the growing diffusion of Esperanto in Holland. Perhaps the most striking item is in regard to the favourable attitude of the Press towards the movement. In the three months of July, August and September there appeared in sixty-seven different Dutch papers and magazines upwards of 216 articles relative to Esperanto and Esperantist doings! The list includes journals of all sorts and conditions: religious, professional, educational, commercial, family-papers, Socialistic, technical, &c., &c.—Several new groups have been founded. On August 29 the "Netherlands League of Catholic Esperantists" was established at 'S HERTOGENBOSCH (sec., Dr. J. N. Smulders, *Schijndel, N.B.*).—Owing to increase in members, the Esperanto group at HAGUE has been obliged to choose a larger meeting-place. It now meets every Monday evening from 8 to 10 at the "Hollandais" Café in the Groenmarkt.—Among the language courses organised this winter by the Netherlands Teachers' League is one for Esperanto, attended by forty-seven students.—On August 27 an Esperantist Socialist Club "Fraterco" was founded at THE HAGUE, and a Netherlands League of Socialist Esperantists is being formed (sec., S-ro R. Coomans, *Falckstr. 175*).—New groups and courses are announced in ALKMAAR, ROSENDAAL, and ROTTERDAM.

Hungary.—The October number of *Vocho de Kuracistoj*, the official organ of that rapidly growing society, the "Tutmonda Esperanta Kuracista Asocio" (World Esperanto Doctors' Association), contains a very interesting report on the great MEDICAL CONGRESS held at BUDAPEST from August 27 to September 4 last. Nearly 5,000 doctors, among them some of the most eminent representatives of medical science, speaking the most diverse languages, assembled in the vast halls of the University of Science and the old Technical University. During the Congress some 1,200 reports and papers were read, and the subjects dealt with in the twenty-one sections covered practically the whole field of medical activity. On August 30 a meeting of the Esperantist doctors was held in the beautiful hall of the Hungarian National Museum. With Dr. Robert Schatz in the chair, several interesting papers in Esperanto, on technical subjects, were read by doctors from Russia, Hungary, France, England, Germany, &c. Upwards of 200 doctors were present, among them many active members of the T.E.K.A. Finally, on the proposition of Dr. Schatz, it was unanimously decided to ask the Congress authorities to transmit to the Organising Committee of the next International Medical Congress, which is to be held in LONDON in 1913 — *al la laboro, britaj kolegoj!* — a petition that they (1) arrange for an Esperanto Section on the model of the present national sections; (2) admit Esperanto officially as a language for presenting communications, &c., in the sectional meetings. The ease with which the various papers were followed completely demonstrated the adaptability of Esperanto to the technical requirements of medical language. Besides the Esperantists there were present doctors from England, France, Germany, Italy, Japan, Russia, and Hungary, who all followed attentively the various technical speeches in Esperanto and the propaganda speeches in national languages, and evinced great interest in the Esperanto movement. What most

impressed non-Esperantist colleagues was the evident unity of procedure and ease of intercomprehension which characterised the gathering. Numerous Cefecé Keys in various languages were distributed, together with copies of *Vocho de Kuracistoj*, the "T.E.K.A." Year-book, *Hungara Esperantisto* and *Verda Standardo*. All of these were keenly appreciated, and the organisers of this interesting experiment have every reason to be pleased with the success of their efforts. The local Press almost without exception gave good reports of the Esperanto meeting, and the effect is already seen in the letters of inquiry received almost daily by the local medical group from persons interested.

Roumania.—Although organised Esperanto propaganda is hardly two years old in Roumania, a most successful "First Roumanian Esperanto Congress" was held at BUCHAREST on August 1-3. Though nominally national, the Congress was actually an *international* one, for beside the large number of Roumanians there were present 111 Bulgarians, eleven Servians, and one Russian — our devoted propagandist, S-ro N. P. Evstiféieff. The reception of the Bulgarian and Servian contingent was the occasion of an enthusiastic propaganda demonstration. Hearty speeches of welcome were made at the railway station, and a procession some hundreds strong, preceded by a military band and gay with scores of Roumanian, Servian, Bulgarian, and Esperanto flags, marched through the chief streets of the capital. More than 500 persons were present at the opening ceremony, which took place on the Sunday, in one of the finest halls of Bucharest. The public meeting began with the recitation of the Lord's Prayer in Esperanto by a Bulgarian pastor. Salutations by the four national delegates followed, with propaganda speeches in Roumanian. On the second day important business meetings were held. Resolutions were passed in favour of: the teaching of Esperanto to the blind; the preparation of an Esperanto-Esperanto dictionary by the *Lingva Komitato* — a subscription list was opened for this purpose; the foundation of an "Esperantist League of the Countries of the Danube" — as commissioners were appointed Dr. Robin (Roumania), S-ro Andonovitch (Servia), Lieut. Silvestriev (Bulgaria); the creation of a "Commercial and Industrial Esperanto League of the Balkan Peninsula" — provisional secretary, S-ro Davidoff (Bulgaria); simultaneous pressure on the three Governments for the introduction of Esperanto into schools; and, finally, it was decided that a similar Congress should be held next year in Belgrade (Servia). The third day was devoted to an excursion to Pelesch Castle at Sinaia, the summer residence of the Royal Family. A delegation of thirty Esperantists, accompanied by Dr. Robin, was presented to Queen Elizabeth — Carmen Sylva of literary fame — who gave them a most charming welcome. Catching sight of the rest of the visitors outside the castle gates, her Majesty exclaimed, "Let us go out to them." A general reception followed, the Queen making detailed inquiries as to the progress of Esperanto generally and among the blind, to whom the language opens up a new world of thought and sympathy. She even ventured to say a few short sentences in Esperanto, and finally promised that she would learn the language properly, so that when the Esperantists visited her again she might speak to them in the *kara lingvo*. As the *samideanoj* were departing, charmed with their royal host's graciousness and good-nature, the Queen called out heartily, "Ĝis la revido!" to which S-ro Evstiféieff replied, "Vivu la Reĝino de Esperantistujo!" This visit and its unexpected *dénouement* made an unforgettable impression on all present, and will certainly help forward very considerably Esperanto progress throughout Roumania. The PUBLIC AUTHORITIES have also shown themselves distinctly favourable to our movement. The Minister of the In-

terior exempted Esperantists from the necessity of a passport; the Minister for War placed the Infantry Officers' School buildings at the disposal of the visitors for lodgings, &c., and the railway authorities granted a 50 per cent. reduction on fares to Bucharest. Already important results are following in the capital, where the Roumanian Esperanto Society have just inaugurated five new courses of lessons, including one for public-school pupils and another for commercial clerks. A special course for printers is also announced. Finally, thanks to S-ro Panaitescu, the Chief of Police, who is also an ardent Esperantist, instruction in Esperanto is *obligatory* this winter for the Bucharest police.

Switzerland.—Another interesting example of the growing interest of international bodies in Esperanto is afforded by the following extract from the *Journal de Genève* of August 7, with regard to the INTERNATIONAL CONGRESS OF PSYCHOLOGY held in Geneva that week: "On the agenda is the important question of psychological terminology... The second speaker is M. Ed. Claparède; he proposes that the Congress nominate an international committee of from fifteen to twenty members, to whom would be entrusted the task of preparing a preliminary project of nomenclature, with equivalents in the four languages hitherto officially used by the Congress, to which should henceforth be added Esperanto. M. René de Saussure, the third speaker, after a few introductory words in French, continues his report in Esperanto. He draws the attention of Congress to the work undertaken by the Esperanto Scientific Association, presided over by Mons. R. Benoît, director of the International Bureau of Weights and Measures at Sèvres, near Paris, and to the principles on which that work is based. The Esperanto Scientific Association has its headquarters at Geneva. There, thanks to the collaboration of hundreds of workers in all countries, for several years past a universal technical vocabulary has been in process of formation. Each word is written on a special card (international format 7.5 × 12.5 cm.), on which are also written equivalents in as many languages as possible, as well as a precise definition of the word in Esperanto. These cards are classified according to the Esperanto alphabetical order and the decimal system of bibliographical classification. In conclusion, M. de Saussure invites all congressists interested in this important matter to visit the offices of the association (8, rue Bovy-Lysberg), where all the cards are classified and kept. At this point an incident takes place which puts a little gaiety into a serious and rather arid discussion. Mons. Lutoslawski, the spirited Polish psychologist, whose privilege it is to be able to express himself with marvellous ease in about ten living languages, rises to protest against the use of Esperanto in this Congress, and reproaches the Congress Committee for having abused its rights in consenting to its introduction. This passionate attack on Esperanto evidently demands a reply. Happily, Mons. Flournoy is in the hall. In a few words he establishes without difficulty the full right of the committee to do what it has done, and somewhat ironically recalls Mons. Lutoslawski to the healthy principles of scientific method—*i.e.*, to experience. The fate of Esperanto is not to be decided by the Warsaw psychologist, but by experience. Mons. Flournoy congratulates himself on having been able to hear Esperanto spoken, and on having given congressists the opportunity of judging for themselves of the utility and convenience of the language. Sustained and hearty applause greets these eloquent words of the President of the Congress, and Mons. Fullerton rises to remark that evidently it is the wish of the assembly to continue to allow congressists to express themselves in Esperanto."

United States.—The second American Esperanto Congress, which met at CHAUTAUQUA, New York, from August 9 to 14 last, says *Amerika Esperantisto* for September, was "by far the most successful gathering of Esperantists ever held in North America." The attendance, though smaller than the committee had hoped—for getting to Chautauqua from some parts of the States is on a par with a trip from London to Constantinople, and many are saving up for the "Sixth" at Washington next year—was composed largely of representatives of organisations, who were able to do useful work in the way of placing the American Esperanto Association on a businesslike and firm basis, which will allow of steady, systematic propaganda throughout the whole of the States and Canada. Besides the several important business meetings, there were quite a number of delightful entertainments given by the delegates. Our ever-active President, Dr. John Pollen, made a propaganda speech at the Esperanto Flag-raising ceremony on the Tuesday, and during the week won the heart of every *kongresano*—as he does wherever he goes—by his "truly Esperantist *frateco*." The reports made by delegates showed that Esperanto, thanks to the enthusiastic work being carried on by hundreds of *samideanoj*, is going steadily ahead throughout the Union. An encouraging feature of the Convention was the fluency and ease—in marked contrast to "the halting manner of speech of last year"—with which *kongresanoj* spoke and chatted with one another in the language. Another remarkable feature was the considerable sympathy and favour manifested towards Esperanto by public bodies. In response to invitations sent out by the Congress Committee, cordial greetings were sent out by several chambers of commerce, universities, educational authorities, &c., and personal representatives were present from the Charleston (S.C.) Chamber of Commerce, the U.S. Department of Agriculture, the Washington Chamber of Commerce (which has since officially invited the "Sixth" to Washington), and the South Carolina State Superintendent of Education; also, Mr. Lisle Terwilliger, of Cleveland, Ohio, was present for the purpose of making a report to the Postmaster-General of the United States. In short, the Convention showed that Esperanto is very much alive in the United States, and that the Sixth International Esperanto Congress at WASHINGTON in 1910 is going to be "*la plej grande-e-e-ga sukcesego el ĉiu!*"

The International Vegetarian Union held its second annual Congress at MANCHESTER on October 16 to 18, on the occasion of the sixty-second anniversary of the Vegetarian Society. This year's gathering was the most successful and enthusiastic of all the many successful anniversaries held by that society, the parent of practically all the similar organisations which have sprung up within recent years. At the opening business meeting on Saturday, in which took part delegates from Belgium, Finland, Germany, Holland, Spain, Sweden, the United States and Esperantujo, the following resolution, proposed by Mr. W. W. Mann (delegate for the Catalan Vegetarian League), seconded by the Rev. Professor J. E. B. Mayor, M.A., D.D. (President of the Vegetarian Society), and supported by Dr. Nyssens (delegate for Belgium), was unanimously adopted: "This Congress, in view of the considerable progress already made by Esperanto, and its incontestable utility for international humanitarian movements of every kind, heartily recommends its study to all vegetarians, and officially admits it as one of the recognised languages for use in future congresses of the International Vegetarian Union." Among the delegates who are already Esperantists were Miss M. L. Jones (delegate for the International Esperantist

Vegetarian Union), Mme. Lombard (for Sweden), and Mr. W. W. Mann (for Catalonia, Spain). At the big general meeting in the Central Hall on Monday evening, the Chairman, Mr. Edward Carpenter, in his concluding remarks spoke approvingly of Esperanto, and warmly urged those present to take active part in the movement.

The Central Propaganda Committee of the B.E.A. has issued a further report of its activities. It chronicles the issue of *Enketilo I.* and other circulars, which have been the means of eliciting some very useful information. It is to be regretted that not all secretaries and others who have received these papers have yet sent in their replies, and it is hoped they will soon do so, to make the returns complete. A number of new names of isolated Esperantists have been put upon the C.P.C.'s card-index, and further ones will be welcomed. In several towns where the information furnished by the committee has shown the existence of a large number of scattered Esperantists, the formation of a group has been taken actively in hand, and in some of them a group has been already formed. The C.P.C. wishes to appoint a propaganda correspondent in every large town which is at present without a group, and will be glad to hear from ladies and gentlemen willing to take up this work. A list of those already appointed is to be published shortly, and fresh applications should be made at once, so that the list may be as complete as possible. Local reports received by the committee show that the Esperanto movement in this country is spreading and growing much more rapidly than is generally thought.—THE SECRETARY.

An Esperantist's Mail-Bag.

There is certainly no lack of variety in the correspondence carried on by some of our Esperanto group secretaries with *samideanoj* abroad. Here are a few examples from letters dealt with by Mr. R. J. MacLaren, secretary of the *Glasgow Esperanto Society* :—

"A Russian in a small town in the province of Podolia wrote me regarding the construction of windmills in this country. From an engineer friend I received some drawings, and was able to transmit these to my correspondent.

"A French Esperantist wrote me regarding the purchase or charter of a steam-yacht here, and I at once sent him specifications of such craft obtained from a firm in that business.

"A Roumanian in Bukarest requested me to have an article on the Wright flying-machine (which appeared in an English magazine, and which he could not read) translated into Esperanto, and sent to him. An enthusiastic member of our society immediately volunteered to oblige the Roumanian by making and sending the translation.

"A gentleman in Geneva wrote to me asking particulars as to the instruction of foreign languages in Glasgow. These I wrote out to the best of my knowledge, and sent to him.

"A native of my town desired to know if a paper on a certain technical subject were published in France, and, if so, desired a copy. Our Esperanto Consul here communicated with his colleague in Paris, and received a copy of the paper.

"Another French Esperantist wrote me for particulars of our system of income-tax. A member of our society happened to be skilled in that subject, and I naturally selected him to reply, which he did.

"I am presently trying to find a suitable representative

for a Continental firm of Esperantists, who wrote me on that subject.

"At the time of the disturbances in Russia, I received a long letter from a correspondent in Helsingfors (Finland) describing the political situation there. This letter I translated into English and sent to the editor of *The Glasgow Herald*, and the following day it appeared on the principal page of news, with the explanation that it had been received in Esperanto by a Glasgow Esperantist.

"Many other interesting communications I have received from correspondents from time to time.

"I do not claim that the above-mentioned incidents are in any way wonderful, but they show Esperanto from the practical point of view and its efficacy as an international medium, for, barring the usual Briton's 'knowledge' of French, I am ignorant of any other language save my own."

Al la Redaktoro de THE BRITISH ESPERANTIST.

KARA SINJORO,—Permesu al mi, ke mi uzu viajn kolonojn por sciigi al la Esperantistaj fervojistoj de Britujo la starigon de la "Internacia Asocio de Esperantistaj Fervojistoj."

En Barcelono dum la kongrestagoj, el ses diversaj nacioj kunvenis dekunu fervojistoj, kiuj fondis la diritan asocion, kies celoj estas jene :—

(1) La propagando de la Esperanto de Doktoro Zamenhof inter fervojistoj ĉiunaciaj. (2) La verkado de teĥnika vortareto, kiun la asocio eldonos. (3) Instigi la interŝanĝon de profesiaj ideoj inter homoj sammetiaj, sed diversnaciaj. (4) Eldoni ĉiujare adresaron de Esperantistaj fervojistoj. (5) Plifaciligi dum libertempo la interŝanĝon de la infanoj de fervojistoj. (6) Instigi la asociojn ĉeesti la kongresojn ; en tiu celo la asocio helpas al la vojaĝanto.

Kune kun du aliaj samideanoj oni elektis min nacia delegito por Granda Britujo, kaj mi do alvokas al ĉiuj samideanaj fervojistoj, ke ili senprokraste aliĝu al ĉi tiu aliĝinda asocio de siaj samprofesiaj.

Bonvolu sendi ĉian korespondadon, mondonacon aŭ jarkotizaĵon ($\frac{1}{2}$ spesmilo) al la sekretario-kasisto, S-ro G. Bontemps, staciestro, *Parennes, Lille-le-Guillaume (Sarthe), Francujo*. Ĉiu aliĝinto ricevos membrokarton, sur kiu estos la fotografiaĵo de la prezidanto, S-ro Berlande, *Villeneuve-S.-G., Francujo*.—Via obeema servanto,

JNO. CUTHBERT.

3, *Ettrick-place, Pollokshaws, Glasgow.*

Parolu Esperante — kaj nur Esperante !

Varmega tago en la Zoologia Ĝardeno. Dekjara samideano — al kiu lia patro severe ordonis paroli nur Esperante: Diru, Paĉjo; kial kamelo nomiĝas kelkfoje "Ŝipo de l' dezerto"?

Dika Patro — gratante respondserĉe sian senharan vereton: Mi ne tro scias, mia filo; — eble ĉar ĝi havas "ibsa'il'on dum vojaĝo.

Dekjarulo, ensorbe ripetante "ĝibselon," "ĝibselon," daŭrigas post minuto: Ĉu kamelo neniam sentas sin solega meze de l' dezerto?

Patro — post paŭzo, kaj ekŝvitanta pro l' sunvarmecon kaj cerbturniĝo: Vi ja scias, malsaĝuleto, ke kamelo havas ĉiam "kolegon."

Bubo — ankoraŭ scisoifa: Ĉu do ankaŭ ĝirafo neniam sin sentas sola?

Patro, batete viŝante sian frunton, ekforĝegas tutege la belan helpan lingvon: Any more of them questions, mi-lad, and...I'll smack yer 'ead. "GYP."

The British Esperanto Association (Incorporated).

CANDIDATES FOR MEMBERSHIP.

EXTRACT FROM RULES.—“If no objection shall be lodged within fourteen days, the Secretary shall inform the candidate that he is admitted as a member.”

C. H. ALLEN, R.N., *The Myrtles, St. Mark's, Cheltenham*; Sister CHRISTIAN, C.R., *Training College, Grahamstown, South Africa*; Miss E. DOVEY, 22, *Springfield-road, Brighton*; W. H. FOSTER, 35, *Westbourne-street, Stockton-on-Tees*; C. FOX, *The Pynes, Warlingham-on-the-Hill, Surrey*; J. G. GIBBARD, 73, *Corfield-street, Bethnal Green, London, E.*; J. GIBSON, 5, *Kersland-terrace, Hillhead, Glasgow*; C. J. MULLER, 40, *Linden-gardens, London, W.*; A. PARADISE, 62, *Lawson-road, Southsea*; G. STEPHENS, *Karamu-road, Hastings, Hawkes Bay, New Zealand*; L. DU RIEN WAINWRIGHT, *c/o Union-Castle Royal Mail Co., Southampton*; F. WOZNIAK, 107, *Charlotte-street, London, W.*

NEW FELLOW.

CLARENCE L. DEAN, *Hammersmith, London, W.*

PASSED PRELIMINARY EXAMINATION.

Miss ANNIE R. AMBROSE, *Lower Clapton, London, N.E.*; *Miss MARY T. CUNNINGHAM, *Burtisland, Fifeshire, N.B.*; *WALTER A. JAFFRAY, *Pietermaritzburg, Natal, S.A.*; *WM. PROCTOR, *Miss JESSIE MACAULEY, *Burnley*; *GEO. BISSELL, FRED. HADFIELD, *Huddersfield*.

PASSED ADVANCED EXAMINATION.

*T. A. MAXWELL, *Lundin Links, Fife, N.B.*; *G. F. H. CLARK, *Wellington, Cape of Good Hope, S.A.*; G. NOBLE FARMER, *Stoke Newington, London, N.*

* Denotes that the candidate has passed with distinction.

The Examinations Committee begs to announce that examinations will be held at the offices of the Association, Museum Station Buildings, 133-6, High Holborn, W.C., as follows:—For the *Advanced Certificate*, on Tuesday, November 30, at 6.30 p.m., and for the *Preliminary Certificate* on Monday, November 29, at 7 p.m. Candidates should intimate as soon as possible their intention to be present.

Council Meeting, B.E.A.

Held at the offices of the Association on Monday, October 11, under the presidency of Dr. Pollen.
Present: Messrs. Browne, Butler, Hollis, Honeysett, Maitland, Mudie, Phillimore, Sexton, Mrs. Sheehan, and Misses Blake, Lawrence, O'Brien, Schafer. *In attendance*: Messrs. Blott, Ledger, Mann, Millidge, Rolston, and the Secretary.

Among the subjects discussed were:

Annual General Meeting.—A letter was read from Miss Grant, of Cheltenham, inviting the Association to hold its meeting next year in Cheltenham. The Council thanked the Cheltenham Esperantists for their invitation, and accepted it subject to adequate support and suitable facilities for the meeting being offered by the local authorities. It was suggested that the most suitable date would be from Saturday to Monday, June 4 to 6.

Anglo-Japanese Exhibition at Shepherd's Bush.—It was decided to immediately communicate with the *Japana Esperantista Asocio* with the view of arranging a joint display of *Esperantaĵoj* at the Exhibition. A committee was appointed to deal with the matter.

Notice is hereby given that the next meeting of the Council of the B.E.A. will be held on Monday, November 8, at the offices of the Association, 133, High Holborn, London, W.C., at 6.30 p.m. Following meeting, December 13, at same place and hour.

Fako de Korespondado Internacia (F.K.I.).

Sub tiu ĉi rubriko oni enpresas malgrandajn anoncojn de tiuj el niaj legantoj, kiuj deziras korespondadi kun alilanduloj. Ĉiu anoncanto devas pagi ses pencojn (25 spesdekojn) por trilinea enpresaĵo kiel sube (pli ol tri linioj po tri pencoj por ĉia komenca linio); ĉiu MEMBRO de la Asocio havas a rajton fari unu enpresaĵon senpage. *Bonvo!u skribi legeble, rekte al la Redakcio.*

636. **Lungohow (Ĥinuĵo)**.—S-ro Lo Task-Kwan, *I. M. Customs*, deziras interŝangi ilustr. poŝtkartojn, poŝtmarkojn kaj korespondadi per ilustritaj poŝtkartoj kun geesperantistoj alilandaj. (59)

640. **Pollando (Rusuĵo)**.—S-ro Aleksandro Tosiĉ, fervojoficisto, *stacio Koluŝki de fervojo Vars-viena*, deziras korespondadi per letero aŭ poŝtkarto kaj ilustr. poŝtkartoj kun fremdaj Esperantistoj el tuta mondo pri la fervojaj aferoj; ĉiam respondos; kaj ankaŭ pri aliaj aferoj. (60)

650. **St. Peterburgo (Rusuĵo)**.—S-ro Sergo Golubev, *Spaskaja, str. 3*, deziras korespondadi kun alilandanoj.

651. **St. Peterburgo (Rusuĵo)**.—S-ro Grigorio Suvarov, *Oficer-skaja, str. 8*, deziras korespondadi kun alilandanoj.

652. **St. Peterburgo (Rusuĵo)**.—S-ro Georgo Brande, *Ĉerniŝev pereulok, 20*, deziras korespondadi kun alilandanoj.

653. **St. Peterburgo (Rusuĵo)**.—S-ino Ĥristina Slepjan, *Anglijskij, 36*, deziras korespondadi kun alilandanoj.

654. **Blackpool (Angluĵo)**.—F-ino L. Metcalfe, instruistino, deziras korespondadi letere kun alilandaj geinstruistoj.

655. **Lungohow (Ĥinuĵo)**.—Gesinjoroj Sung Sik, *Imperial Post Office (Via Tonkin)*, deziras korespondadi letere aŭ poŝtkarte kun alilandaj geesperantistoj.

656. **Tacoma (Washington), U.S.A.**.—S-ro J. L. Adams, 201, C. A., deziras ricevi vidaĵojn de havenoj ĉiulandaj; sendos rekompence kiajn vidaĵojn deziratajn. Ĉiam respondos.

657. **Ormer (Brituĵo)**.—S-ro C. W. Barton, staciestro, *G. E. Railway*, deziras korespondadi kun francaj, hispanaj, italiaj kaj aliaj fremdaj fervojistoj pri fervojaj kaj aliaj aferoj.

658. **Verballes (Francuĵo)**.—S-ro L. Chillard, 4, *Rue Bertin*, estos tre danka al la geesperantistoj, kiuj sendos al li poŝtkartojn, poŝtmarkojn kaj dokumentojn pri Esperanto.

659. **Kleuszállás (Hungaruĵo)**.—S-roj G. Széles kaj S. Dozsa, *Gimnazium*, deziras interŝangi poŝtkartojn.

660. **Nagyvárad (Hungaruĵo)**.—S-roj Y. Gábor, *Nemzetihíd*, kaj S. Markovits, *Szarvassor 19*, deziras interŝangi ilustr. poŝtkartojn. Poŝtm. sur la vidaĵflankon.

661. **Brno (Moravio), Aŭstrio**.—S-ro Vrtel Francisko, termezuristo, *údolní ul. 59*, deziras interŝangi interes. vid. kartojn, se eble koloritajn, kun aliland. geesperant. Aŭfrankas per jubil. p.m.

662. **Bruxelles (Belguĵo)**.—S-ro F. Verbauch sciigas al siaj korespondantoj sian novan adreson: *rue André Hennebicq 26*.

663. **Barcelona (Hispanuĵo)**.—La Grupo Esperantista "Semo," *Calle Carmen 30 pral.*, akceptos korespondadon el ĉiaj landoj per ilustr. poŝtkartoj. Tuj kaj ĉiam respondos.

664. **Philadelphia (Usono)**.—S-ro I. Fred. Knowlan, K.K.K. 138, 1701, N. 52an Street, deziras korespondadi kun alilandaj samideanoj.

665. **Moskvo (Rusuĵo)**.—S-ro A. Saharov, Redaktor de la gazeto "La Ondo de Esperanto," 28, *Tverskaja, 28*, bezonante por intencata Esper. ekspozicio belajn alilandajn poŝtkartojn, promesas nepre respondi per bela poŝtkarto kun Moskva vidaĵo je ĉiu poŝtkarto sendota al li nunjare.

666. **Moravio (Aŭstrio)**.—S-ro Eugen Esterok, *M. Ostrava*, deziras korespondadi kun geesperantistoj per ilustr. poŝtkartoj.

667. **Moskvo (Rusuĵo)**.—S-ro M. S. Valentinov, *Butirki, dom Gustav List*, deziras korespondadi kun alilandanoj.